

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

18^e JAARGANG

WOENSDAG 16 AUGUSTUS 1933

No. 920

NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT.

Curatoren: Mr. G. Vissering, Voorzitter; Ir. A. Plate, Onder-
Voorzitter; C. H. van der Leeuw, Penningmeester; Mr. W.
M. van Lanschot; Mr. L. J. A. Trip; E. D. van Walree.
Directeuren: Prof. Mr. F. de Vries; Prof. Dr. N. J. Polak;
Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart, Directeur-Secretaris.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van
Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J.
Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen
Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis;
Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: Dr. H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement
volgens tarief. Administratie van abonnementen en adver-
tenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam,
Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No.
145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in
Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per
jaar. Losse nummers 50 cents. Economisch-Statistisch
Kwartalbericht f 1.—. Leden en donateurs ontvangen
het weekblad en het Kwartalbericht gratis en een reductie
op de verdere publicaties.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigelaatweg.

15 AUGUSTUS 1933.

De geldkoersen bleven ook deze week weder afbrok-
kelen. De vraag naar geld stond ongeveer stil, zoodat
geldgevers slechts tegen verder teruglopende koer-
sen konden plaatsen. Bovendien gaf de stand van den
Pondenkoers nog regelmatig aanleiding tot aanvoer
van goud, waardoor de geldruimte nog grooter werd.
De callrente liep tot $\frac{3}{4}$ pCt. terug en particulier dis-
conto daalde van $1\frac{1}{2}$ op nauwelijks 1 pCt. De pro-
longatierente kwam Dinsdag voor het eerst weder op
de traditioneele 1 pCt., die van begin Mei 1932 tot
aan den val van den Dollar, zij het dan ook meestal
nominaal, genoteerd is geworden.

Het bericht van gisterenavond van De Nederland-
sche Bank, dat zij hare tarieven opnieuw met een
half percent verlaagde, kwam op een ongewoon tijd-
stip, maar kan toch niet als een verrassing beschouwd
worden, want het sloot zich geheel aan bij den zeer
ruimen toestand van de geldmarkt en de voortduren-
de aanvoeren van goud.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank blijkt

de post binnenlandsche wissels ongeveer op dezelfde
hoogte te zijn gebleven. De posten papier op het bui-
tenland en diverse rekeningen onder de activa der
Bank daalden met f 37 miljoen in totaal, in verband
met de levering van Ponden Sterling aan Neder-
landsch-Indië ter verdere uitvoering aan de bekende
overeenkomst van 14 Januari 1932. De beleeningen
stegen met f 33,5 miljoen, waarop genoemde trans-
actie mede van invloed is geweest.

De goudvoorraad vertoont een toeneming van
f 18,1 miljoen, terwijl de voorraad zilver met
f 483.000 vermeerderde.

Onder de passiva der Bank daalde de biljettencir-
culatie met f 10,8 miljoen. Het tegoed van 's-Rijks
schatkist vermeerderde met f 7,2 miljoen en de saldi
van anderen stegen met f 18,7 miljoen. Het beschik-
baar metaalsaldo bedraagt f 12,6 miljoen meer dan
de vorige week; het dekkingspercentage staat op na-
genoeg 81 pCt. tegenover 80 pCt. de vorige week.

* * *

De wisselmarkt was deze week buitengewoon stil.
Er heerschte een sterke vacantiestemming, zoodat er
vrijwel niets ondernomen werd. Ook waren de koer-
sen zeer stabiel, zoodat er eigenlijk niets te vermel-
den valt dan een verdere inkrimping van de termijn-
marges. Ponden schommelden tusschen 8.19 en 8.20%.
Dollars tusschen 1.81 en 1.83 en Parijs tusschen 9.70
en 9.70%. Registermarken sterk aangeboden en één à
twee gulden lager.

LONDEN, 15 AUGUSTUS 1933.

Gedurende de vorige week is geld nog altijd heel
goedkoop gebleven, met daggeld ongeveer $\frac{1}{2}$ pCt. of
minder en drie-maandswissels $\frac{5}{10}$ — $\frac{3}{8}$ pCt. Schatkist-
biljetten, die tegen een iets hogere rente (5 Sh.
5.196 Pence) geplaatst werden, zijn $\frac{7}{32}$ pCt.

Tengevolge van continentale vraag naar goud is de
goudprijs iets hoger geworden, zoodat verdere goud-
uitvoeren niet te verwachten zijn.

De valutamarkt toont den invloed van de vacantie-
stemming met weinig en kleine fluctuaties; op de
termijnmarkt is er eveneens weinig animo.

Op de effectenbeurs is de invloed van vacaties
minder merkbaar en de prijzen zijn over het alge-
meen vaster. $3\frac{1}{2}$ pCt. Warloan is vandaag tot 100 op-
gelopen en ook de beste industriëlen zijn door het
Continent steeds gevraagd.

Slot Dollar 4,45 vast, Guldens 8,20.

EENIGE ERNSTIGE BEZWAREN TEGEN HET GEWIJZIGDE ONTWERP VAN WET INZAKE HEFFING VAN EEN OMZETBELASTING.

Het gewijzigde ontwerp van wet inzake heffing eener Omzetbelasting is in de pers in het algemeen gunstig ontvangen en terecht heeft de poging van den Minister om het nieuwe ontwerp méér dan het oude te maken tot een zuivere verbruiksbelasting met een zoo gering mogelijke terugslag op het bedrijfsleven, waardeering gevonden.

Des te teleurstellender is het, na een diepere analyse van de wet, te moeten constateeren, dat de wetgever lang niet in die mate geslaagd is zijn doel te bereiken, als een oppervlakkige beschouwing wel zou doen denken. Integendeel blijkt het nieuwe ontwerp in verscheidene opzichten voor het bedrijfsleven grotere gevaren te verbergen dan het oude. Wij hopen dit hieronder te kunnen aantonen.

Het gewijzigde ontwerp bepaalt in Art. 7, dat de belasting, welke door den fabrikant bij de levering verschuldigd is, in rekening moet worden gebracht aan den koper en dat elk hiermede strijdig beding nietig is. Het blijkt, dat de wetgever, die om praktische redenen deze vroege heffing bij de eerste levering als systeem verkoos, de bedoeling heeft gehad, dat de belasting zal worden „doorgegeven”, totdat zij tenslotte door den verbruiker wordt betaald.

Het eerste bezwaar, dat wij tegen het ontwerp ontwikkelen willen, is gericht tegen het feit, dat Art. 7 ten aanzien van voorverkoopen, waarop de levering nog geschieden moet, wel den fabrikant beschermt, maar niet den handelaar. De fabrikant, die verkoopcontracten heeft afgesloten, waarop bij het in werking treden der wet nog leveringen moeten plaats vinden, zal volgens Art. 7 van de wet de Omzetbelasting aan zijn koopers extra in rekening kunnen, ja zelfs moeten brengen. De handelaar echter, die in gelijke omstandigheden verkeert, zal weliswaar als koper aan den fabrikant, die hem de goederen levert de Omzetbelasting moeten vergoeden, doch zelf niet in de gelegenheid zijn deze aan zijn koopers in rekening te brengen. De ontwerper van de wet heeft blijkbaar gemeend, dat het voldoende was om het afwentelingsproces van de belasting op den koper door de bepalingen van Art. 7 in beweging te zetten; hij heeft er zich echter geen rekenschap van gegeven, dat dit afwentelingsproces niet automatisch doorfunctioneert, indien de leveringen geschieden op vroeger door den handel gesloten contracten van koop en verkoop. Indien de wetgever niet bereid zou zijn om belasting-vrijstelling te verleenen voor leveringen, die geschieden op vroeger gesloten contracten, dan zal hij in de wet een bepaling dienen op te nemen, die elken koper verplicht om de Omzetbelasting over zoodanige leveringen te voldoen, onverschillig of de leverancier een fabrikant of een handelaar is.

Wij gaan nu over tot een verdere analyseering van de wetsbepalingen. De gedachte, dat de last van de Omzetbelasting moet worden doorgegeven van de eerste levering door den fabrikant af over alle tusschenstadia van den handel, totdat zij uiteindelijk op den verbruiker wordt afgewenteld, heeft aanleiding gegeven tot een aantal vrijstellingen voor goederen, waarvan men geen prijsstijging wenschelijk acht. Op die goederen, die vermeld zijn in Tabel B I, is geen Omzetbelasting, c.q. geen bijzonder invoerrecht en ook geen compenseerend invoerrecht verschuldigd. Het zal blijken, in welk een hoogst ongelukkige positie de fabrikanten van deze goederen door de wet worden gebracht. Elke fabrikant is noodzakelijk koper van een groot aantal goederen, grondstoffen, fabrieksbenodigdheden, brandstoffen, magazijn goederen, enz. Doordat de belasting geheven wordt bij de eerste levering, zal elke fabrikant alle door hem in zijn bedrijf benodigde goederen slechts kunnen kopen tegen een prijs, die verhoogd is met de Omzetbelasting. Indien de wet geen bijzondere bepalingen

INHOUD.

Blz.

EENIGE ERNSTIGE BEZWAREN TEGEN HET GEWIJZIGDE ONTWERP VAN WET INZAKE HEFFING VAN EEN OMZETBELASTING door <i>Ir. G. A. Kessler</i>	640
De omzetbelasting door <i>Mr. Dr. E. Tekenbroek</i>	642
Het nieuwe Nederlandsch—Duitsche handelsverdrag door <i>A. Rom Colthoff</i>	645
De Indische middelen over Maart 1933	646
AANTEKENINGEN:	
Loonpolitiek en reflatie in de Vereenigde Staten ..	648
BOEKAANKONDIGINGEN:	
Hugo Haan: Das amerikanische Planning	649
MAANDLIJFERS:	
Hypotheekrente in Nederland	650
Overzicht der opbrengsten van het Staatsbedrijf der P.T.T.....	650
Productie der Steenkolen-, Bruinkolen- en Zoutmijnen	650
Overzicht van de Indische middelen	650
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	651—656
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten. — Goederenhandel.	
ONTVANGEN BOEKEN	656

gen bevatte om dit euvel te keeren, zou het gevolg zijn, dat de kostprijs van alle bedrijven in den lande aanzienlijk zou worden verhoogd. De Omzetbelasting zou behalve een verbruiksbelasting ook geworden zijn een loodzwaar op het geheele bedrijfsleven drukkende bedrijfsbelasting. Wil men een dergelijke kostprijsverhooging voorkomen (en het eminent belang van het Nederlandsche bedrijfsleven eischt dit), dan moeten bijzondere dispensaties verleend worden. De wet voorziet hierin door het bepaalde in Art. 13 en Art. 15. Volgens Art. 13 kan een fabrikant vergunning krijgen om goederen, die hij in zijn bedrijf wil bewerken of verwerken in te slaan zonder dat voor deze goederen omzetbelasting of bijzonder invoerrecht verschuldigd is, terwijl Art. 15 voorziet in restitutie van betaalde Omzetbelasting, c.q. bijzonder invoerrecht over goederen, die al dan niet bewerkt of verwerkt worden afgeleverd, hetzij voor export hetzij hier te lande.

Wij komen nu tot de formulering van ons tweede bezwaar. Op grond van den minder juistten gedachtegang, dat de vrijstellingen van Art. 13 en Art. 15 slechts ten doel zouden hebben dubbele belasting te verhinderen, terwijl hun doel natuurlijk behoort te zijn kostprijsverhoging van de industrie tegen te gaan, heeft de ontwerper deze dispensaties beperkt tot bedrijven, die goederen vervaardigen, welke aan Omzetbelasting onderworpen zijn. Bedrijven, welke een der in lijst B genoemde, van Omzetbelasting vrijgestelde goederen produceeren, hebben geen recht op de dispensaties hierbedoeld. Op zichzelf is dit in het systeem van de wet reeds hoogst inconsequent, daar de wetgever hier, hetgeen hij met de eene hand heeft gegeven, met de andere weder terugneemt. Immers stelt hij eenerzijds een groep voor onze volksgemeenschap onmisbare goederen van belasting vrij, om echter onmiddellijk daarop deze belasting indirect toch weder te heffen door de grondstoffen, waaruit deze goederen vervaardigd moeten worden, te belasten. Hoogst ernstig is deze toestand intusschen voor den fabrikant van de vrijgestelde goederen. Deze is buitengesloten van de dispensaties, die als correctief bedoeld zijn om een al te aanzienlijke verhoging van den kostprijs te voorkomen. Of hij deze kostprijsverhoging zal kunnen afwentelen op zijn afnemers is zeer de vraag. Zijn eindproduct is aan geen compenseerend invoerrecht onderworpen en voorzoover dit dus wordt geïmporteerd, is een afwenteling reeds a priori uitgesloten. Men redeneere niet, dat door een volledige samenstelling van Tabel B II (van Omzetbelasting vrijgestelde grondstoffen en halffabrikaten) weer kan worden goed gemaakt wat tegenover deze bedrijven hier aan onrecht geschiedt. Nimmer kan een opsomming van vrijstellingen, al ware zij nog zoo volledig, in de plaats treden van het algemeene recht op dispensatie. Ten aanzien van dit punt dient de

fout, die in het wetsontwerp is geslopen, te worden gecorrigeerd door de dispensaties van de Art. 13 en 15 van algemeene geldigheid te maken.

Een *derde bezwaar* kan onmiddellijk aan het voorgaande aansluiten. De dispensaties van de Art. 13 en 15 hebben alleen betrekking op grondstoffen (goederen die een bewerking of verwerking ondergaan). Voor alle andere in het bedrijf benodigde goederen, *inclusief brandstof en energie*, kan geen restitutie of vrijstelling van Omzetbelasting worden verkregen. Dit is nog erger dan wanneer onder handhaving overigens van alle bestaande tarieven van invoerrechten, een invoerrecht van 5 pCt. van steenkolen geheven zou worden en wie zou den euvelen moed hebben om zoo iets voor te stellen? Dit beteekent voor de elektrische energie ten eerste een kostprijsverhoging van 5 pCt. van de kolenrekening en vervolgens een Omzetbelasting van 4 pCt., tezamen een verhoging van den prijs waarvoor de energie af centrale geleverd zou kunnen worden van ca. 6 pCt. Volkshuishoudkundig is het bovendien hoogst schadelijk, dat deze last te zwaarder treft naarmate het bedrijf met een grootere mechanische kracht moet werken. Slechts door een overvloedig gebruik van mechanische kracht kan in ons land een behoorlijk levenspeil worden gehandhaafd. Ons land is waarlijk niet van nature voorzien van goedkope energiebronnen. Wij staan in dat opzicht bij alle industrielanden van Europa ten achter en wij mogen derhalve wel dubbel voorzichtig zijn, alvorens mechanische kracht voor het bedrijfsleven tot een object te maken van belastingheffing. Voor verscheidene exportbedrijven zou dit de genadeslag kunnen zijn.

Wij zijn vol goed vertrouwen, dat door den Minister aan dit bezwaar volledig zal worden tegemoet gekomen. Wij lezen immers op blz. 18 van het verslag de volgende ministeriële uitspraken, die aan duidelijkheid niets te wenschen overlaten:

„Het gevaar, dat vele leden vreezen, — dat de „Omzetbelasting zal terugvallen op den producent — „moet tot *elken prijs* worden vermeden.”

„Indien de belasting het karakter zou verkrijgen „van een bedrijfsbelasting dan zou zij inderdaad het „concurrentievermogen van onze bedrijven ernstig „verkleinen, hetgeen vooral met het oog op de con- „currentie met het buitenland *verderfelijk* zou zijn.”

Thans komen wij tot de behandeling van ons *vierde bezwaar*:

Ook indien het stelsel van dispensaties wordt uitgebreid, zoodat de fabrikant ook vrijstelling of restitutie van belasting kan verkrijgen voor de brandstof en de energie, die hij voor zijn bedrijf noodig heeft, dan nog blijven er tal van goederen over, welke de fabrikant voor zijn bedrijf moet aanschaffen en die met Omzetbelasting of bijzonder invoerrecht belast blijven. De Omzetbelasting veroorzaakt derhalve in het algemeen een verhoging van den kostprijs. Om dit nadeel voor het bedrijfsleven weder op te heffen wordt volgens Art. 32 van het ontwerp een compenseerend invoerrecht geheven. Daarmede kan natuurlijk bereikt worden, dat voor den fabrikant het nadeel van den verhoogden kostprijs op de binnenlandsche markt wordt uitgeschakeld; voor zoover evenwel voor export wordt geproduceerd brengt het compenseerend invoerrecht geen baat. Het bezwaar, dat wij thans gaan ontwikkelen is echter niet daartegen gericht (de exportindustrie is nu eenmaal, zoolang er geen compenseerende exportpremies gegeven worden, altijd de dupe van elke kostprijsverhoging), maar is gericht tegen de wijze, waarop dit compenseerend invoerrecht in Art. 32 geregeld is.

Volgens de bepalingen van dat artikel wordt het compenseerend invoerrecht geheven:

primò. van alle goederen, onverschillig of ze in het land gemaakt kunnen worden of niet;

secundò. met uitzondering echter van die, welke volgens Tabel B van de Omzetbelasting zijn vrijgesteld, terwijl

tertio. de hoogte van het compenseerend invoerrecht afhankelijk is gesteld van de hoogte van de Omzetbelasting.

Elk van deze drie desiderata is onjuist.

Ad. primò:

Het compenseerend invoerrecht heeft ten doel het nadeel op te heffen, dat door de Omzetbelasting de kostprijs van de binnenlandsche productie zal stijgen.

Daaruit volgt zonder meer, dat geen compenseerend invoerrecht geheven dient te worden van goederen, die niet in het land worden vervaardigd. Geschiedt dit toch, dan worden er, zonder eenige bedrijfseconomische noodzaak (immers elke aanleiding voor compensatie ontbreekt), nieuwe kostprijsverhogende elementen aangebracht ten nadeele van het bedrijfsleven in het algemeen en van de exportindustrie in het bijzonder.

Ad. secundò:

De bedrijven, die de artikelen vervaardigen, welke volgens Tabel B van de Omzetbelasting zijn vrijgesteld, ondergaan niet minder dan de andere bedrijven den kostprijsverhogenden invloed van de Omzetbelasting. Deze laatste nu, inclusief de bedrijven, die luxe artikelen maken, ontvangen tegenover dien verhoogden kostprijs een compensatie in den vorm van een extra bescherming tegen buitenlandsche concurrentie; de eerste echter, de bedrijven, die goederen vervaardigen, welke zoo gewichtig zijn voor de volkshuishouding, dat de fiscus ze vrijstelt van belasting, worden aan hun lot overgelaten. Het is opmerkelijk, hoezeer de ontwerper van de wet het belang van den fabrikant der in Tabel B genoemde goederen uit het oog heeft verloren. Laten wij hopen, dat wij hier te doen hebben met een ongewild verzuim, hetwelk, alvorens de wet in de Staatscourant verschijnt, nog zal worden goedge maakt.

Ad. tertio:

De mate, waarin de kostprijs van een bepaald artikel als gevolg van de Omzetbelasting stijgen zal, staat in geen enkel verband met de hoogte der omzetbelasting, die van dat artikel geheven wordt. Het is dan ook onlogisch en het leidt tot groote onbillijkheden om de hoogte van het compenseerend invoerrecht op een bepaald goed afhankelijk te maken van de hoogte van de Omzetbelasting op datzelfde goed. De Omzetbelasting zal den kostprijs van weelde-artikelen niet sterker doen stijgen dan b.v. die van het vrijgestelde product synthetische stikstof. Het tegendeel is het geval. Om 1 ton synthetische stikstof te produceeren zijn ca. 3000 kWh. elektrische energie noodig en volgens het ontwerp zou over al deze energie omzetbelasting moeten worden betaald. Toch wordt, ondanks deze enorme stijging van den kostprijs, geen compenseerend invoerrecht gelegd op kunstmesten, daarentegen worden weelde-artikelen begunstigd met 2 pCt. compenseerend invoerrecht en de „normale” (niet vrijgestelde) artikelen met 1 pCt.

Het compenseerend invoerrecht behoorde gedifferentieerd te zijn naar de mate, waarin door de Omzetbelasting verhoging van den kostprijs wordt veroorzaakt. Indien brandstof en energie belast zouden blijven, dan zou het krachtverbruik bij de productie daarvoor een maatstaf kunnen zijn. Indien echter, hetgeen vurig te hopen is, brandstof en energie voor industrieel gebruik van belasting worden vrijgesteld, is er geen practische sleutel te bedenken, waarnaar een differentiatie van het compenseerend invoerrecht zou kunnen worden geregeld.

Het bedrijfsleven moet door een stelsel van vrijstellingen en restituties zoo min mogelijk het kostprijsverhoogend effect ondervinden van de Omzetbelasting. Daar dit effect echter niet ten volle kan worden opgeheven, bestaat er aanleiding toe om door de heffing van een invoerrecht compensatie te verschaffen. Daar deze compensatie nimmer ten bate kan komen van de exporteerende bedrijven, doch intege-

deel de exportindustrie benadeeld wordt door verhooging van invoerrechten, is het van belang, dat dit compenseerend invoerrecht zoo laag mogelijk wordt gehouden. Het invoerrecht moet echter universeel zijn, van een en dezelfde hoogte, en geheven worden van alle goederen, die in het land gemaakt kunnen worden. Vrijgesteld van dit compenseerend invoerrecht moeten zijn alle goederen, welke in het land niet gewonnen of vervaardigd worden. Een lijst van deze goederen moet in een tabel aan de tariefwet worden toegevoegd. Deze tabel moet bij algemeenen maatregel van bestuur kunnen worden gewijzigd.

Wij hopen van harte, dat de bovenstaande kritische beschouwingen ertoe mogen bijdragen, dat het ontwerp in den aangegeven zin duchtig herzien zal worden. Het zou een zwarte dag zijn voor het Nederlandsche bedrijfsleven, indien het ontwerp in zijn huidige vorm door de Kamer zou worden aanvaard.

G. A. KESSLER.

DE OMZETBELASTING.

In haar nieuwe gedaante zal de Omzetbelasting f 85.000.000 moeten opbrengen. De belangrijke positie, die deze belasting in ons nationaal belastingstelsel zal gaan innemen, blijkt duidelijk uit onderstaand overzicht van de opbrengst der Rijksbelastingen (ontleend aan de Jaarcijfers 1932).

	Gemiddeld 1925—1929 (× 1000)	Gemiddeld 1930—1932 (× 1000)
Grondbelasting	f 24.448	f 15.503
Dividend- en Tantiëmebelasting ..	25.782	23.946
Recht op de mijnen	79	—
Inkomstenbelasting	99.291	97.907
Verdedigingsbelasting II	26.159	3.165
Vermogensbelasting	18.540	22.576
Verdedigingsbelasting Ia	2.587	—
Ib	14.800	16.681
Successierecht etc.	46.005	45.312
Personeele belasting	32.355	12.763
Invoerrechten	58.144	63.992
Statistiekrecht	4.383	3.385
Accijns op het zout	2.039	2.085
„ geslacht	10.657	9.439
„ den wijn	3.221	2.923
„ het gedistilleerd	48.466	42.043
„ „ bier	13.659	14.622
„ suiker	54.435	53.293
„ de tabak	22.768	31.807
Belasting op speelkaarten	29	—
„ „ goud en zilverwerken ..	1.008	957
„ „ rijwielen	6.497	6.937
Wegenbelasting	4.775	11.655
Zegelrecht	27.217	25.479
Registratierecht	25.567	17.530

Nemen wij in aanmerking, dat de opbrengst der Rijksinkomstenbelasting in de komende jaren nog wel zal achteruitloopen, dan valt de conclusie te trekken, dat de Omzetbelasting voorbestemd is om onze belangrijkste belasting te worden. Reeds uit het simpele feit, dat een bedrag van f 85.000.000, dat anders op een of andere wijze in de zakken van particulieren terecht was gekomen, door deze belasting zal worden overgeheveld naar de schatkist, is voldoende om te beseffen, welk een groot belang voor ons economisch leven bij deze belasting betrokken is.

Houden wij dit in het oog, dan kunnen wij slechts met spijt constateeren, dat de invoering van een dergelijke belasting zoo overhaast moet plaats vinden en aan de principiële motiveering ervan zoo weinig aandacht is besteed. Het feit, dat de Omzetbelasting slechts van tijdelijken aard is, zij vervalt 1 Januari 1939, is daarbij slechts een schrale troost, al mag men dan met vreugde constateeren, dat de nieuw opgetreden minister het tijdelijke karakter dezer belasting in zijn wetsvoorstel heeft willen opnemen.

De eisch van een sluitend budget en fiscaal-technische overwegingen, ziedaar de motiveering, die men in de stukken vinden kan. Waarom wordt er een belastingplicht gekluisterd aan het, onder bepaalde

omstandigheden, verkoopen van goederen? Waarom wordt dit beperkt tot den verkoop van roerende, lichamelijke zaken? Twee hoogst belangrijke vragen, aan de beantwoording waarvan nauwelijks aandacht wordt besteed. De tweede vraag wordt afgedaan met het antwoord, dat een betrekken van diensten en andere prestatien in de Omzetbelasting, het karakter dier belasting geheel zou veranderen (waarom? T.) en tot grooten administratieven rompslomp aanleiding zou geven (zie pag. 25 van het Verslag). Aan de eerste vraag wordt in het Verslag vrijwel geen aandacht geschonken. In ons artikel, opgenomen in de aflevering van dit tijdschrift d.d. 12 April jl. hebben wij op het ontoereikende van de M. v. T. op dit punt reeds de aandacht gevestigd. Wij gelooven intusschen goed te doen, als wij in deze op de principiële zijde van de Omzetbelasting niet verder ingaan. Men mag als vaststaande aannemen, dat deze belasting, zij het wellicht met min of meer belangrijke wijzigingen, binnenkort in het Staatsblad zal verschijnen. Wij willen derhalve volstaan met er op te wijzen, dat het Nederlandsche belastingstelsel door de afkondiging van de Wet op de Omzetbelasting o.i. „verrijkt” zal worden met een belasting, die in de stelselloosheid van dat „stelsel” wonderwel past. Wij zullen onze aandacht dus beperken tot een bespreking van eenige punten van het ontwerp, zooals het thans voor ons ligt.

* * *

Het overstag gaan naar een stelsel van eenmalige heffing is toe te juichen; ook de keuze van het punt, waar de belastingplicht ontstaat (t.w. bij verkoop door den fabrikant c.q. bij den import) lijkt ons juist; de heffing van deze belasting wordt er aanmerkkelijk door vergemakkelijkt. De heffing bij den consument is door den Minister terecht afgewezen op grond van het feit, dat dit met zich zou brengen, dat de kleinhandelaren, die voor een groot deel geen of althans een onvolledige administratie hebben, in deze belasting betrokken zouden moeten worden. In verband met dit door den Minister aangevoerde argument doet het wel eigenaardig aan, dat in art. 16 van het gewijzigd ontwerp (G.O.) bepaald is, dat ook de kleinhandel een register moet gaan aanhouden, waarin de facturen moeten worden ingeschreven.

De Minister legt er den nadruk op, dat de Omzetbelasting, niettegenstaande zij bij de fabrikanten geheven zal worden, een verbruiksbelasting moet zijn en moet blijven. Teneinde te voorkomen, dat het een bedrijfsbelasting wordt, is het ontwerp doortrokken met een stel van bepalingen, waarmede beoogd wordt de belasting door de consumenten te laten betalen. Wij kunnen ons niet aan den indruk onttrekken, dat de Minister de draagwijdte van wettelijke voorschriften op dit punt schromelijk overschat. Het recht is niet in staat de economische wetten, die de overdracht van belastingen beheerschen, buiten werking te stellen. De aard van een artikel en in verband daarmede de aard van de vraag ernaar en het aanbod ervan (i.e. het al of niet elastisch zijn van vraag resp. aanbod, hetgeen o.m. bepaald wordt door het kostenbeeld van de betreffende tak van productie, door het al of niet aanwezig zijn van niet belaste substitutie-artikelen etc.) beheerscht de afwentelingsmogelijkheden.

Met groote zekerheid is te verwachten, dat, alle wettelijke voorschriften ten spijt, een goed deel van de Omzetbelasting niet afgewenteld zal kunnen worden op de verbruikers; met name zal dit het geval zijn met de groote middengroep van artikelen, die geen eerste levensbehoefte en geen uitermate luxueuse artikelen zijn. In zoover zal deze belasting dus stellig voor een deel het karakter krijgen van een bedrijfsbelasting.

Dit karakter wordt nog geaccentueerd door het feit, dat vrijstelling resp. teruggaaf van Omzetbelasting slechts mogelijk is voor een fabrikant, die de goederen bewerkt of verwerkt tot goederen, die niet

van Omzetbelasting zijn vrijgesteld (zie art. 13 en art. 15). Hierin zitten drie belangrijke beperkingen:

1) De goederen moeten bewerkt of verwerkt worden. Hulpstoffen als kolen, gas, electriciteit etc. vallen er dus buiten. Of mogen wij het begrip „verwerken” zoo ruim opvatten, dat de hulpstoffen er ook onder vallen?

2). De goederen moeten bewerkt of verwerkt worden tot goederen, die niet van Omzetbelasting vrijgesteld zijn. Dus producenten van goederen opgenomen in de Tabel B., (die de vrijgestelde goederen bevat), betalen over hun grondstoffen, halffabrikaten, hulpstoffen, kortom over alles, dat zij aanschaffen, Omzetbelasting (voor zoover die goederen ten minste niet in de Tabel B. zijn opgenomen), zonder recht op vrijstelling of teruggaaf te hebben.

3). Men moet fabrikant zijn (zie definitie in art. 1, sub 2 G.O.). Producenten, die geen fabrikant zijn (men denke aan de scheepvaart, de spoorwegondernemingen, de overige vervoerondernemingen, de vee- en den handel in al zijn geleidingen, de vrije beroepen) betalen dus over alle goederen, die zij aanschaffen Omzetbelasting, voor zoover die goederen ten minste niet in de Tabel B. zijn opgenomen.

Naast het karakter van verbruiksbelasting zal de Omzetbelasting dus stellig in sterke mate het karakter van een bedrijfsbelasting dragen. In verband met het bovenstaande mag men zich afvragen of er geen aanleiding is de criteria voor het verkrijgen van vrijstelling resp. teruggaaf iets ruimer te stellen. In het bijzonder, wanneer de wetgever werkelijk de bedoeling heeft om een verbruiksbelasting te gaan heffen, lijkt ons daartoe alle aanleiding te bestaan.

Een van de redenen voor het overstag gaan naar een éénmalige heffing is geweest het feit, dat het oorspronkelijke ontwerp, eenmaal wet geworden, een tendenz tot uitschakeling van den tusschenhandel had teweeggebracht. Het is misschien van belang er hier de aandacht op te vestigen, dat men thans gevaar loopt in het andere uiterste te vervallen. Art. 10 G.O. bepaalt, dat de Inspecteur der accijnzen de verschuldigde belasting vaststelt voor de verkoopen van fabrikanten aan anderen dan fabrikanten, groot- en kleinhandelaren, dus voor de verkoopen aan het publiek. Nergens is bepaald, welke verkoops prijs, welke waarde der goederen dus, de Inspecteur als grondslag voor zijn berekeningen moet nemen. Moet de Inspecteur hier de kleinhandels prijs nemen? Dat heeft tot gevolg, dat ook over de kosten, veroorzaakt door den groot- en den kleinhandel (inclusief de winsten), omzetbelasting betaald moet worden.

Art. 2 G.O. omschrijft het begrip verkoops prijs. Uit die omschrijving blijkt, dat geen rekening is gehouden met het feit, dat de Omzetbelasting in een betrekkelijk vroeg stadium van het productieproces geheven wordt. Na den fabrikant toch komen in de klassieke keten nog de groothandelaar, de detaillist en de consument. De fabrikant, de groothandelaar en de detaillist hebben elk een afzonderlijken verkoops prijs, wij zullen deze verkoops prijzen resp. noemen: de „fabrikanten prijs”, de „groothandels prijs” en de „detail prijs”.

Nu in het G.O. als het punt, waar in het economische leven voor de Omzetbelasting de belastingplicht ontstaat, gekozen is de verkoop door den „fabrikant”, zou het juistere geweest zijn, wanneer deze omstandigheid ook logisch in het ontwerp was uitgewerkt, door in art. 6 een omschrijving te geven van het begrip: „fabrikanten prijs” en niet van het algemeene begrip „verkoops prijs”.

Onder de omschrijving van het begrip „verkoops prijs” in het voorgestelde art. 6 van het G.O. valt immers zoowel de „fabrikanten prijs”, als de „groothandels prijs”, als de „detail prijs”.

Uit de gewisselde stukken en uit de bewoording van de wet mag men opmaken, dat met „verkoops prijs” in art. 6 bedoeld is de prijs, dien de fabrikant

bij normalen verkoop maakt, onverschillig of het betreft een verkoop aan den groothandel, aan den detailhandel of aan den consument. Steun voor deze conclusie kan men o.m. vinden in hetgeen de Minister schrijft op pag. 20, alinea 3 van het Verslag.

Het zullen wel fiscaal-technische overwegingen zijn geweest, die ertoe geleid hebben om de omschrijving van het begrip „verkoops prijs” niet logisch te doen aansluiten op het systeem van de wet; immers met den „fabrikanten prijs” is in de praktijk moeilijker te werken, dan met den „verkoops prijs”, zooals art. 6 deze thans omschrijft. Men behoeft daarbij niet na te gaan of de verkoop plaats vond aan een groothandelaar, een kleinhandelaar of een consument, maar kan de belasting eenvoudig berekenen aan de hand van den gemaakten verkoops prijs, hetgeen een betrekkelijk objectief gegeven is.

Het wekt intusschen verwondering, dat noch de Minister, noch de Kamerleden bijzondere aandacht hebben besteed aan de voor de Omzetbelasting toch principiële kwestie van de omschrijving van het begrip „verkoops prijs”.

Is de interpretatie van het begrip „verkoops prijs” in art. 6 G.O., die wij hierboven gaven, juist, dan zal de Omzetbelasting eenmaal wet geworden, een inschakelingstendenz teweeg brengen. Dat het daarbij kan gaan om de besparing van groote bedragen aan belasting is duidelijk, wanneer men let op het feit, dat de opslagen, die de handel op den „fabrikanten prijs” legt, soms zeer hoog zijn. (Voor den detailhandel gemiddeld 30 tot 50 pCt.). De inschakeling zal zich, wat betreft fabrikanten-handelaren (bijv. de groote filiaal-zaken) uiten in het feit, dat zij de handelsafdeelingen van hun bedrijven in afzonderlijke rechtspersonen onderbrengen, die dan als groothandelaren van den fabrikant koopen. De inschakeling zal plaats vinden zoo dicht mogelijk tegen de fabrikanten aan, want dan bespaart men het grootste bedrag aan belasting.

Of deze wijze van doen aan de fabrikanten-handelaren uitkomst zal brengen, hangt af van het standpunt, dat de fiscus tegenover deze, om fiscale redenen opgerichte, rechtspersonen zal innemen. De fiscus kan zich op het standpunt stellen, dat hij door dergelijke rechtspersonen heen moet zien of hij kan aannemen, dat de „verkoops prijs” in zoo'n geval niet onder normale omstandigheden is tot stand gekomen.

In elk geval zal de fiscus bij de toepassing van de Wet op de Omzetbelasting antwoord hebben te geven op de vraag, naar welken prijs, naar welke waarde dus, volgens de wetgever de Omzetbelasting berekend moet worden. Immers eerst na de beantwoording van deze vraag zal de fiscus pas kunnen vaststellen, of hij in een bepaald geval al of niet met een ontduikingshandeling te doen heeft, die hij niet behoeft te accepteren.

Het systeem van het ontwerp wijst, zooals wij hierboven reeds lieten uitkomen, o.i. in de richting van den „fabrikanten prijs”, de bewoording van de wet daarentegen wijst in de richting van de door den fabrikant gemaakte verkoops prijs. Het valt te verwachten, dat van de praktijk uit ook een „drang” naar den „fabrikanten prijs” zal ontstaan, omdat deze prijs de laagste verkoops prijs van den fabrikant is en dus voor de berekening van de verschuldigde belasting de voordeeligste prijs is voor de belastingplichtigen.

Aangezien de wet op dit punt vaag is en ook de gewisselde stukken geen opheldering geven, zal in deze veel afhangen van de jurisprudentie. Gaat men nu aan de hand van het G.O. na, van wie in deze die jurisprudentie moet uitgaan, dan komt men bedrogen uit. Met uitzondering van de rechtspraak over gevallen van ontduiking (art. 21 e.v.) is de rechtspraak in het G.O. niet geregeld en de interpretatie van deze, voor het bedrijfsleven zoo ingrijpende, wet feitelijk geheel gelegd in de handen van den fiscus zelf, zon-

der dat daarop eenig objectief toezicht bestaat. Wij komen op deze lapsus in het G.O. nog nader terug.

Het is te hopen, dat men, voordat de Omzetbelasting in het Staatsblad verschijnt, zich nog eens ter dege rekenschap zal geven van de vraag, naar welke waarde deze belasting berekend moet worden. Nu het punt van heffing verlegd is naar een betrekkelijk vroeg stadium in het productie-proces, zal men daaraan niet kunnen ontkomen.

Een ander punt, dat slecht, of beter gezegd, haast, in het geheel niet, geregeld is, is de rechtspraak. In twee artikelen is daaraan de aandacht besteed.

1). In art. 13 ten aanzien van het intrekken door den Inspecteur van de aan een fabrikant verleende vergunning (te verleenen door of namens den Minister) om goederen, die niet van Omzetbelasting zijn vrijgesteld, belastingvrij in te slaan. Aan den fabrikant is recht van beroep op den Minister van Financiën toegekend. Eigenlijke rechtspraak is dit dus niet.

Het valt te verwachten, dat vele fabrikanten deze vergunning zullen aanvragen, daar zij anders in de meer omslachtige regeling van art. 15 (over teruggaaf van belastingen) vervallen, welke regeling voor hen ook veel renteverlies met zich zal brengen. In verband met het groote belang, dat fabrikanten hebben bij het bezitten van een dergelijke vergunning, lijkt het ons billijk voor de fabrikanten de gelegenheid te openen bij een onpartijdig college in beroep te gaan tegen een beslissing, waarbij de gevraagde vergunning geweigerd wordt of een verleende vergunning ingetrokken wordt.

2). In art. 21 juncto 22 en 23 ten aanzien van de navordering van belasting; de instanties zijn hier resp. de inspecteur, de directeur en de Tariefcommissie, bedoeld in art. 7 der Tariefwet. De ontwerper heeft bij deze artikelen, gelijk uit de bewoording ervan en uit de M. v. T. blijkt, kennelijk uitsluitend het oog gehad op eventueele ontduikingen.

In het G.O. vindt men over de rechtspraak overigens niets meer, terwijl toch verwacht mag worden, dat de Omzetbelasting op tal van punten tot meeningsverschillen tusschen de belastingplichtigen en den fiscus aanleiding zal geven. Wij laten hieronder eenige artikelen volgen, waarover geschilpunten kunnen rijzen, die een objectieve rechtspraak daarover tot een eerste eisch van billijkheid (en rechtszekerheid) maken.

Art. 4: de vaststelling van wat niet als levering hier te lande wordt beschouwd en dus vrijgesteld is van Omzetbelasting. Volgens de laatste zinsnede van dit artikel zal de Minister van Financiën voorschriften geven, waaraan de fabrikanten zich hebben te houden.

Art. 6, laatste alinea: de vaststelling van den verkoopprijs als de levering het gevolg is van een niet onder normale omstandigheden gesloten overeenkomst van koop en verkoop.

Slechts langs een zijdelingschen weg zal een fabrikant, die het met de vaststelling van de waarde door den Inspecteur niet eens is of die meent, dat er geen abnormale omstandigheden aanwezig waren, van de regeling in de art. 21, juncto 22 en 23 kunnen „profiteeren”. Hij zou daartoe opzettelijk de wet moeten gaan ontduiken door minder dan den aanslag te betalen, waarbij hij dan de kans loopt een bekeuring te krijgen en bovendien het tienvoudige van hetgeen hij te weinig betaalde, te moeten neertellen; tevens houdt art. 21 meteen een omkeering van de bewijslast te zijnen nadeele in.

Het is zelfs nog de vraag, of het hem zou gelukken het forum van de art. 21, 22 en 23 op deze wijze te verkrijgen, immers deze artikelen hebben kennelijk betrekking op het geval, dat een fabrikant door verzwijging voor een te laag bedrag is „aangeslagen”. Die artikelen staan dan ook in hoofdstuk over „navordering”. Bij art. 6 laatste alinea is van een verzwijging geen sprake; het geschil gaat daarbij uitsluitend over waardeering van feiten, c.q. over inter-

pretatie van de in de wet gebezigde begrippen.

Art. 10: de bedragen van de door fabrikanten wegens leveranties aan zichzelf (zie art. 3) en aan anderen dan fabrikanten, groot- en kleinhandelaren, verschuldigde belasting, worden door den Inspecteur vastgesteld. Naar welke waarde de Inspecteur die belasting moet berekenen (fabrikantenprijs, groothandelsprijs of detailprijs) staat nergens. Welke rechtsmiddelen een fabrikant tegen de door den Inspecteur vastgestelde grootte en waarde dier leveranties heeft, is niet in het G.O. vermeld.

Art. 14: in bepaalde gevallen is teruggaaf van betaalde belasting mogelijk. Tevergeefs zoekt men in het G.O. naar een rechtsmiddel voor den fabrikant, wiens verzoek om teruggaaf door den fiscus afgewezen is. Het kan daarbij gaan om principiële kwesties van wetsinterpretatie. De beslissing daarover mag men toch niet uitsluitend leggen in de handen van den fiscus, die in zoo'n geschil tot op zekere hoogte partij is.

Art. 15: bij uitvoer naar het buitenland, en bij gebruik van eindproducten als grondstoffen of half-fabrikaten, is teruggaaf van belasting mogelijk. De rechtspraak over deze punten, waarmede groote bedragen gemoed kunnen zijn, is ook niet geregeld.

Volledigheidshalve dient echter vermeld te worden, dat het G.O. op verschillende punten algemeene maatregelen van bestuur ter uitvoering van de wet in het vooruitzicht stelt. In hoeverre daarin aan de rechtspraak nadere aandacht zal worden besteed, is natuurlijk nog niet bekend. Het komt ons echter voor, dat de regeling van de rechtspraak een materie is, die zich niet voor delegatie aan de uitvoerende macht leent. De rechtsmiddelen, die de belastingplichtigen tegen de hen opgelegde „aanslagen” hebben, dienen in de wet vast te liggen.

Op dit punt is er o.i. aanleiding den Minister te herinneren aan hetgeen hij zelf over de delegatie op pag. 15 van het Verslag schrijft. Wij lezen daar:

„De opdracht aan den algemeenen maatregel van bestuur mag echter nooit zoover gaan, dat daardoor de hoofdregele der belastingheffing niet langer in de wet zouden worden vastgelegd. Die hoofdregele moeten tot stand komen in gemeenschappelijk overleg tusschen Regeering en Staten-Generaal.”

Men stelle zich toch vooral niet voor, dat men het bij deze belasting, die zoozeer ingrijpt in het aan verschijningsvormen zoo rijke economische leven, zonder een goed geregelde rechtspraak, kan doen. Het valt zelfs te verwachten, dat die rechtspraak een sterke juridische inslag zal hebben. De Wet op de Omzetbelasting zal opgetrokken zijn op begrippen als: „fabrikant”, „groothandelaar”, „kleinhandelaar”, „goederen”, „verkoopprijs onder normale omstandigheden bedongen”, „leveringen” etc. Deze begrippen eischen jurisprudentie, waarbij de belangen van de schatkist en van het bedrijfsleven tegen elkaar afgewogen dienen te worden. Door deze jurisprudentie eerst zal de Omzetbelasting de voor het bedrijfsleven hoogst noodzakelijke soepelheid kunnen verkrijgen. Het is de vraag, of het wel juist zou zijn de rechtspraak in deze geheel of in overwegende mate te leggen in handen van deskundigen op het gebied van den handel. Wel mag als eisch gesteld worden, dat het deskundige element in de rechtsprekende colleges groot moet zijn; het juridische element dient men o.i. echter niet te verwaarloozen.

Wij hebben voor ons zelf nog tal van aantekeningen bij de artikelen van het G.O. gemaakt, doch meenen het in deze bij het voorafgaande te moeten laten.

Men staat hier te lande thans aan den vooravond van de invoering van één van de belangrijkste belastingen, die diep zal ingrijpen in het economisch leven. Men mag respect hebben voor den arbeid, die in korte spanne tijds door het Departement in deze is verricht. Het behoeft ons geenszins te verwonderen, dat de voorstellen zooals zij thans voor ons liggen op tal van plaatsen nog de teekenen vertoonen

van overhaast te zijn voorbereid. Wij kunnen slechts hopen, dat het de Minister in overleg met de beide Kamers zal gelukken, het beste ervan te maken, dat er van te maken is.

Mr. Dr. E. TEKENBROEK.

HET NIEUWE NEDERLANDSCH—DUITSCH HANDELSVERDRAG.

Het bij de Tweede Kamer aanhangige wetsontwerp tot goedkeuring van de op 27 April 1933 te Berlijn gesloten nieuwe en aanvullende verdragen tusschen Nederland en Duitschland, geven een goede gelegenheid de handelspolitieke verhoudingen met onzen Oosterbuurstaat nog eens onder de loupe te nemen.

31 December 1932 was in de handelsbetrekkingen met Duitschland een fatale datum! Op dien datum traden automatisch de in 1925 bedongen tariefconcessies, voornamelijk op het gebied van zuivel- en tuinbouwproducten, buiten werking en werden dus de betrokken Nederlandsche voortbrengselen met de hogere autonome Duitse rechten getroffen (voor zoover Nederland niet nog tijdelijk, op grond van onze meestbegunstiging, kon profiteren van door andere landen bedongen reducties).

Jarenlang heeft men dit onheil zien aankomen, doch het was alsof onze Regeering, gehypnotiseerd door het gevaar, tot machteloosheid gedoemd was.

Wel is in Mei 1932 een poging gewaagd door onderhandeling tot een verlenging van het douane- en credietverdrag te komen, doch deze zou, „niettegenstaande Duitschland zich destijds tot zulke onderhandelingen bereid verklaarde, geen bevredigend resultaat hebben kunnen geven”, aldus schrijft de Regeering thans in de Memorie van Toelichting bij het nieuwe verdrag. De passages, waar in die Memorie gesproken wordt over de mislukte pogingen in 1932, gedaan om het dreigend gevaar tijdig af te wenden, behooren echter niet tot de meest overtuigende. Men voelt daarin het gemis aan een vastberaden politiek, die de Nederlandsche Regeering zou hebben gevolgd tegenover een weigerachtige tegenpartij. Dat de omstandigheden moeilijk waren zal niemand ontkennen, doch een beleidvol optreden, steunende op een bepaalde overtuiging, zou wellicht menige latere onaangename ervaring hebben kunnen voorkomen; in ieder geval zou het volgen van een vaste lijn, vastgesteld in overleg met belanghebbenden, bij het bedrijfsleven zeker steun en waardeering hebben genoten. Want er waren reeds dikwijls klachten geuit over Duitschland's economische politiek tegenover ons land. Wij behoeven slechts te herinneren aan den strijd om de Duitse boter-contingenteering. Duitschland's aanvankelijke weigering om ons een proportioneel contingent toe te kennen had in zuivelkringen veel kwaad bloed gezet en de oprichting van het bekende Comité voor Economisch Verweer was er het gevolg van. Een oogenblik heeft zelfs een georganiseerde boycot van Duitse goederen bedreigd.

Ook de deviezen-beprekkingen, waardoor niet alleen de hoeveelheid van onzen export, doch ook de prijs sterk gedrukt werd, verwekten scherpe protesten, teméér, omdat men zag, dat Duitschland voor andere landen, die met soortgelijke maatregelen dreigden, wél meer deviezen beschikbaar kon stellen.

In aanmerking genomen, dat Nederland de beste klant van Duitschland was, waren er dus voldoende aanwijzingen voor Duitschland om eenige tegemoetkomendheid tegenover onze rechtmatige verlangens te betrachten.

Op het gebied van de boter is tenslotte een vergelijk getroffen, in dier voege, dat in November 1932 eindelijk een proportionele contingentteering per land is tot stand gebracht, zij het ook met een gelijktijdige verhooging van het invoerrecht. En de moeilijkheden uit de deviezen-beprekking werden opgelost doordat Duitschland ons ook de z.g. Schweden-

Klausel, die reeds sedert September 1932 aan Zweden was toegekend, aanbod. Het duurde tot 31 December 1932 voordat de regeling terzake met Nederland haar beslag kreeg; zij werkt niet onbevredigend. Met ons handelsverdrag scheen het echter niet te mogen gelukken een tijdige oplossing te verkrijgen.

Hoe waren nu de omstandigheden, waaronder tenslotte in het voorjaar van 1933 de onderhandelingen moesten worden gevoerd?

Op 26 November 1925 waren met Duitschland twee afzonderlijke verdragen gesloten. Het eene was niet anders dan een aanvulling van ons oude tractaat van 1851 met Duitschland, strekkende tot een ruimere omschrijving van onze meestbegunstigingsrechten; dit meestbegunstigingsverdrag loopt nog steeds automatisch door en kan slechts worden opgezegd met een termijn van twaalf maanden.

Het andere was het Douane- en Credietverdrag; hierbij stemde Nederland toe in een verlenging tot 1937 van het, anders in 1927 afgelopen, revolving-crediet van 1920 aan het Duitse bedrijfsleven, groot f 140 millioen, waartegenover door Duitschland een aantal tariefconcessies werden gedaan, o.a. voor kaas, groenten, kool, plantaardige oliën, etc.

In tegenstelling tot de verlenging van het crediet tot 1937, hadden die tariefconcessies slechts een looptijd tot eind 1932. Tegen die „ongelijkbeenigheid” is destijds meermalen gewaarschuwd, doch er was nu niets meer aan te doen.

Intusschen was de autarkistische strooming in Duitschland tijdens de nationale concentratie, die vooral op de agrarische partijen rustte, steeds sterker geworden. De niet in verdragen gebonden tarieven werden sedert het najaar van 1932 telkens verhoogd, terwijl de handelsverdragen, waarin nog rechten waren geconsolideerd, werden opgezegd. Van bijzondere beteekenis was o.a. de opzegging tegen 15 Februari 1933 van het verdrag met Zweden, waardoor de rechten op kaas en spek, en dat met Zuid-Slavië tegen 1 Maart 1933, waardoor het recht op eieren vrij kwam, zoodat zij ongehinderd verhoogd konden worden. Ook het Duitse-Fransche verdrag werd in December 1932 zoodanig gewijzigd, dat de daarin gefixeerde tarieven wederzijds met een opzeggings-termijn van 14 dagen konden worden vrijgemaakt, en dus verhoogd. Op dezelfde manier maakte Duitschland zich los van een aantal tarief-bindingen tegenover België. Vlak vóór de Nederlandsche delegatie in Maart l.l. naar Berlijn zou vertrekken, wist Duitschland zoodoende een groot aantal tarieven nog even te verhoogen.

Bij de onderhandelingen moest niet alleen voor de artikelen, waarvoor in het afgelopen douane- en credietverdrag de rechten waren vastgesteld, worden opgekomen, doch ook de rest van onzen uitvoer was noodlijdend geworden door de Duitse tariefsverhoogen van den laatsten tijd, speciaal na September 1932. Frappante voorbeelden daarvan waren: spek, reuzel, varkensvleesch, haring, bokking, stijfsel, dextrine, zout, kunstmest, lijm, gelatine, katooten garens, touw, jute zakken, schoenen, kunsthoorn, holglas, schroeven, snelwegers, etc. Bij sommige dezer artikelen bedragen de rechten thans veelvouden van het vroegere bedrag.

De taak van onze onderhandelaars was dus uitermate moeilijk en zeer veel omvattend. Het terrein, waarover de onderhandelingen liepen, besloeg vrijwel alle takken van ons bedrijfsleven, zoodat een uitgebreide documentatie noodig was om van alle details, die bij ieder van de ter sprake te brengen artikelen in het oog moesten worden gehouden, op de hoogte te zijn.

In de Memorie van Toelichting bij het ratificatieontwerp, staat eenige malen, verscholen tusschen den tekst, dat met belanghebbenden overleg was gepleegd, maar dat geeft de feiten onvoldoende weer. Zij, die zooda schrijver dezes in de gelegenheid zijn geweest de onderhandelingen van nabij te volgen, zullen moe-

ten erkennen, dat nooit bij besprekingen met vreemde mogendheden, zoo nauw en voortdurend contact met de betrokken organisaties van belanghebbenden is gehouden als ditmaal. Dit contact werd zeer gemakkelijk, doordat vertegenwoordigers van het bedrijfsleven aan de delegatie waren toegevoegd.

Wat de resultaten der onderhandelingen betreft, mogen wij enkele belangrijke punten aanstippen:

Verkregen is een aantal tariefreducties op witte-, roode- en spruitkool, kropsla, planten met kluit, bloembollen, gezouten haring, blokmelk, glycerine, strookarton en kabels. Deze reducties gaan niet verder dan hoogstens een herstel van de rechten vóór 31 December 1932, de meeste blijven erboven; de verlagingen op de 3 laatstgenoemde industrie-producten hebben weinig praktische beteekenis. Voorts is een recht van 4 Mark per 100 KG. voor aardappelen overeengekomen, dat echter slechts kan worden opgeëischt, wanneer een certificaat van een Nederlandsche autoriteit wordt getoond, dat de zending als „pootgoed” is goedgekeurd.

Van meer belang zijn de z.g. *tariefcontingenten*, waarbij een reductie verkregen wordt voor slechts een bepaalde hoeveelheid per jaar. Deze vormen in onze handelsverdragen een geheel nieuw element, dat onze aandacht waard is. Gelijk hierboven in herinnering gebracht werd, hebben wij een jaren langen strijd gevoerd tegen een vast tariefcontingent voor boter in Duitschland, dat naar onze opvattingen niet in overeenstemming was met onze positie van meestbegunstigde natie. De Nederlandsche Regeering heeft dus nauwkeurig moeten overwegen, in hoeverre zij nu zelf tariefcontingenten zou kunnen aanvaarden. Bij de meeste is daaraan den vorm gegeven van een bepaald percentage van onzen invoer in het vorig jaar, zoodat het Duitschland vrij staat aan andere meestbegunstigde landen een zelfde percentage, dus een proportioneel contingent toe te staan.

Zoo is bij eieren de tariefreductie beperkt tot een contingent, bij kippeneieren van 60 pCt. en bij eendeneieren van 90 pCt. van onzen invoer in Duitschland, gedurende Mei-December 1932.

In afwijking van het autonome recht van R.M. 70, is het verdragsrecht voor kippeneieren in Mei-September R.M. 40, in October-December R.M. 30, en voor eendeneieren het heele jaar R.M. 30 per 100 KG., hetgeen dus wél een belangrijke verlaging beteekent, doch het blijft toch nog vèr boven het recht van R.M. 5, dat, ingevolge het verdrag met Zuid-Slavië, tot Maart 1933 had gegolden. (De Regeering schroomt niet, in haar Memorie van Toelichting het recht van R.M. 70 „catastrophaal” te noemen).

Bovendien zullen de tariefcontingenten alleen gelden voor Nederlandsche eieren, die voldoen aan bepaalde kwaliteitseischen volgens het Deutsche Handelsklassengesetz¹⁾. De Regeering verwacht, dat de Nederlandsche eieren, die gewoonlijk aan die eischen voldoen, daar geen schade van zullen ondervinden, integendeel, misschien voordeel, doordat minderwaardige eieren uit andere landen daardoor geweerd zullen worden.

Een belangrijk tariefcontingent is dat voor harde kaas: 50 pCt. van onzen invoer in vorige jaren mag tegen R.M. 20 en daarboven 20 pCt. tegen R.M. 50 ingevoerd, bij een autonoom recht van R.M. 60. Hiervoor moest eerst nog een wijziging in het Duitsch-Finsche verdrag tot stand komen, aangezien Finland een vast tariefcontingent voor kaas genoot; bij verandering in proportioneel contingentteering zou Finland minder krijgen, en moest het dus een deel van ons contingent erbij krijgen.

Van beteekenis is ook de regeling voor varkenspek: het douane-contingent (60 pCt. van onzen invoer gedurende Mei-December 1932 voor R.M. 20, inplaats van autonoom R.M. 36 per 100 KG.) is ge-

bonden aan een *prijzafsprake*, welke hierop neerkomt, dat de Nederlandsche leveranciers niet meer dan 20 Pfennig onder de Berlijnsche notering mogen vragen. De Deutsche Regeering wenscht namelijk door prijsbescherming de binnenlandsche vetproductie te bevorderen en heeft daartoe ook reeds een vetmonopolie in het leven geroepen. Helaas is het voordeel van deze regeling voor de Nederlandsche varkensfokkerij voor een groot deel weer teniet gedaan, doordat Duitschland het autonome recht op spek in Juli verhoogd heeft van R.M. 36 op R.M. 60 (waarvan dus het spek, dat boven het contingent wordt ingevoerd, onderworpen is) en bovendien de rechten op andere varkensproducten sedert Februari jl. successievelijk verhoogd heeft, namelijk op reuzel van R.M. 10 op R.M. 100, op rauw varkensvet van R.M. 25 op R.M. 75 en op niervet premier jus, runder- en schapentalk, e.d. van R.M. 50 op R.M. 100 gebracht heeft.

Onze haring-exporteurs zijn zeer teleurgesteld, dat het niet gelukt is bij de berekening van de Deutsche rechten op haring een volkomen gelijkstelling van de Nederlandsche ton (100 KG. netto inhoud) met het Schotsche vat (120 KG. netto inhoud). Wél is het recht op gezouten haring in tonnen gesteld op 60 pCt. van het recht op haring in vaten, doch daarmee is nog niet aan al hun wenschen tegemoetgekomen. Ongetwijfeld zal bij volgende onderhandelingen getracht worden op dit punt genoegdoening te verkrijgen.

Vermelding verdienen nog de tariefcontingenten voor zout (4000 ton à R.M. 0.80 in plaats van autonoom R.M. 1.25), voor superfosfaat (50 pCt. van den invoer in 1931-1932 à R.M. 0.90 tegen autonoom R.M. 1.50) en voor kunsthoorn (40.000 KG. à R.M. 35 in plaats van autonoom R.M. 50), waarmede inderdaad de belangen van onze betrokken industrieën in zekere mate gediend zijn. Ook zijn bepalingen getroffen, waardoor de belangen van de Nederlandsche gepelde rijst bij de uitvoering van het Deutsche rijstmonopolie veilig gesteld zijn.

Thans nog een enkel woord over de contraprestatie van Nederland: de renteverlaging van 5½ op 4 pCt. voor het revolving-crediet. Daarmede was Nederland de eerste vreemde mogendheid, die het streven naar renteverlaging van Duitschland officieel accepteerde; er moest Duitschland daarom dus véél aan gelegen zijn. De verlaging geldt voor den geheelen duur van het crediet tot 1937, echter onder voorwaarde, dat, wanneer nà 31 December a.s. geen verlenging van de geldende tarief-concessies of van andere, die minstens gelijkwaardig zijn, kan worden verkregen, de rente automatisch weer omhoog springt. Zoolang dus Duitschland — waarschijnlijk tot 1937 — de rente-verlaging wil behouden, behoudt Nederland het recht op een samenstel van concessies minstens gelijkwaardig aan hetgeen thans bereikt is. De „ongelijkbeenigheid” van het oude verdrag van 1925 is hiermede dus weggenomen.

Voor de bedrijfsgroepen, die met het verkregen resultaat niet tevreden zijn, doch méér wenschen, zal de Regeering langs anderen weg moeten trachten wat te bereiken. Het zal goed zijn, als de Regeering bij de behandeling in het Parlement reeds de noodige aanwijzingen krijgt in hoeverre zij op den steun van de Volksvertegenwoordiging kan rekenen om voor dat meerdere andere middelen aan te wenden.

A. ROM COLTHOFF.

DE INDISCHE MIDDELEN OVER MAART 1933.

In de maand Maart bedroeg de opbrengst der landsmiddelen in totaal f 30.3 miljoen tegenover f 32 miljoen in dezelfde maand van het vorige jaar. Hierdoor werd de totaal-middelenopbrengst over het eerste kwartaal van 1933 f 88.5 miljoen, tegenover f 100.5 miljoen in de eerste drie maanden van 1932.

¹⁾ Zie ons artikel in Econ.-Stat. Ber. van 4 Febr. 1931 blz. 125.

Groep	Algemeen Overzicht (in mill. gulden).											
	1/12			Maart			3/12			Eerste 3 mnd. van		
	1933	1932	1931	1933	1932	1931	1933	1932	1931	1933	1932	1931
Belasting.	21.8	16.2	15.5	15.7	19.2	65.4	45.4	47.3	53.7	64.		
Monopol.	4.5	3.5	4.3	5.1	6.3	13.6	10.4	13.2	15.3	18.7		
Producten	3.5	2.5	2.9	4.7	5.3	10.5	5.9	6.8	12.4	15.6		
Bedrijven	8.5	5.9	6.9	8.8	9.6	25.4	19.9	24.9	27.5	30.7		
Div. midd.	3.4	2.2	2.4	2.6	3.2	10.2	6.9	8.3	9.3	10.3		
Totaal ..	41.7	30.3	32.	36.9	43.6	125.1	88.5	100.5	118.2	139.3		

De verschillen in de opbrengst tusschen de maanden Maart 1933 en Maart 1932 en tusschen de eerste drie maanden van 1933 en van 1932 worden bij de verschillende middelengroepen, in hoofdzaak door de navolgende afwijkingen veroorzaakt:

Belastingen.

Vooropgesteld dient te worden, dat de hoogere opbrengst van de belastinggroep in Maart 1933 t.o.v. dezelfde maand van het vorige jaar naast eenige toevallige vroegere betalingen op de vennootschapsbelasting tot een totaal van f 1.5 miljoen wordt veroorzaakt door een betaling van f 0.9 miljoen aan tabaksaccijns.

A. Niet-kohier belastingen.

Omschrijv.	Opbrengst in mill. gld.					Tariefs-wijzigingen
	Maart		Eerste 3 maanden			
	1933	1932	1933	1932	1931	
Invoerrecht	4.1	4.9	12.	11.2	14.6	20 ope. vanaf 1-1-'32 50 id. 15 6-'32
Uitvoerrecht.	0.24	0.35	0.55	0.84	1.3	
Acc. oppetrol.	0.8	0.9	2.5	2.6	3.	
Acc. opbenz.	1.4	1.9	3.9	5.3	4.4	20 ope. vanaf 1-1-'32 33 1/3 id. 16.3-'32
Acc. oplucif.	0.3	0.4	0.9	1.7	2.	
Acc. optabak	0.9	0.01	2.6	0.02	0.02	vanaf 16 Dec. '32 20 % v. d. kl. handelspr.
Zegelrecht..	0.8	0.8	2.1	2.	2.3	
Totaal..	8.5	9.3	24.6	23.7	27.6	

Dat niettegenstaande verhooging der invoerrechten de opbrengst van Maart achterbleef bij die van het vorige jaar hangt samen met de belangrijke vermindering van de totale handelsbeweging, welke uit onderstaand overzicht moge blijken.

Tijdvak	Invoer		Uitvoer	
	Gewicht in 1000 ton	Waarde in mill. gld.	Gewicht in 1000 ton	Waarde in mill. gld.
1e drie mnd. '31	682	155	2.229	255
idem '32	502	118.	2.168	176
idem '33	479	82	1.970	125.

B. Kohierbelastingen.

De Kohierbelastingen bleven, zooals uit de hieronder opgenomen vergelijkende specificatie blijkt, met uitzondering van de *Vennootschapsbelasting* en de *landelijke inkomsten*, allen bij 1932 ten achter.

Omschrijving	Opbrengst in miljoenen gulden					
	Maart			Eerste 3 mnd. van		
	1933	1932	1931	1933	1932	1931
Personeele belasting	0.26	0.31	0.26	0.7	0.9	0.9
Inkomstenbelasting en Crisisheffing ..	2.6	2.9	2.6	7.1	9.8	10.5
Vennootschapsbelast.	1.9	0.4	0.5	2.6	2.5	3.9
Verponding	0.2	0.3	0.4	3.2	3.7	4.5
Landelijke inkomst.	1.4	1.1	0.8	3.3	3.	2.
Vermogensbelasting	0.13	—	—	0.4	—	—
Totaal....	6.5	5.0	4.7	17.3	19.9	21.8

De *Landelijke inkomsten* nader uitgesplitst, geven het volgende beeld.

De *overige belastingen* brachten in de verslagmaand f 1.15 miljoen op tegen f 1.26 miljoen in dezelfde maand van 1932, terwijl de totaal-opbrengst over de

Omschrijving	Opbrengst in mill. gulden					
	Maart			Eerste 3 mnd. van		
	1933	1932	1931	1933	1932	1931
Landrente Java en Madoera ..	1.1	1.	0.7	2.6	2.3	1.5
Alle overige ..	0.3	0.1	0.1	0.7	0.7	0.5
Totaal..	1.4	1.1	0.8	3.3	3.0	2.0

eerste drie maanden van 1933, en 1932 respectievelijk f 3.6 en f 3.8 miljoen bedroeg.

Het recht van openbare verkooping en statistiekrecht had resp. f 0.145 miljoen en f 0.146 miljoen mindere ontvangst dan over de eerste drie maanden van 1932. Ook de *slachtbelastingen* brachten f 0.127 miljoen minder op dan het 1e kwartaal 1932. De belasting op loterijen bracht echter, gedurende de maanden Januari t/m. Maart 1933, 3½ ton meer op.

Monopolies.

De betalingen bij de monopolies waren in de verslagmaand f 0.7 miljoen minder dan in Maart 1932, terwijl de totaal-opbrengst in de eerste drie maanden van 1933 f 2.8 miljoen achterbleef bij die over dezelfde periode van 1932, welk verschil aldus kan worden gespecificeerd.

Omschrijving	In miljoenen gulden		
	Opbrengst eerst drie maanden		
	1933	1932	1931
Opium	3.3	4.9	7.
Pandhuizen	3.5	4.8	4.8
Zout	3.6	3.5	3.5
Totaal.....	10.4	13.2	15.3

Producten.

De exploitatie-ontvangsten van de producten bedroegen in Maart 1933 f 2.5 miljoen tegen f 2.9 miljoen over dezelfde maand in 1932 of f 0.4 miljoen minder, terwijl de totaal-opbrengst in de eerste drie maanden van 1933 bijna f 0.9 miljoen achterbleef bij die over dezelfde periode van 1932.

Het verschil is aldus samengesteld:

Omschrijving	In miljoenen gulden		
	Opbrengst eerste 3 maanden		
	1933	1932	1931
Kina en thee	0.034	0.048	0.059
Landscaoutchouc- bedrijf	0.235	0.328	0.534
Boschwezen	1.469	1.783	2.696
Goud en zilver....	—	—	0.215
Bankatin	3.186	2.997	6.572
Steenkolen	1.020	1.640	2.330
Totaal....	5.9	6.8	12.4

Bedrijven.

De exploitatie-ontvangsten voor de bedrijvengroep, verdeeld naar de diverse bedrijven, geven het volgende beeld:

Omschrijving	(In miljoenen gulden)							
	1/12		Maart		3/12			
	1933	1932	1931	1933	1932	1931		
Havenwezen	1.1	0.5	0.6	1.2	3.2	3.9	4.8	4.7
Baggerdienst	0.2	0.2	0.4	0.5	0.7	0.5	1.1	0.6
Waterkrachten								
Electriciteit	0.3	0.2	0.2	0.3	0.8	0.7	0.7	0.4
Landsdrukkerij ..	0.1	0.08	0.002	0.07	0.4	0.2	0.5	0.09
P.T.T.	2.6	2.	2.2	2.5	7.8	6.2	6.8	7.6
S.S.	4.2	2.8	3.4	4.2	12.5	8.3	11.	14.
Totaal....	8.5	5.9	6.9	8.8	25.4	19.9	24.9	27.5

De totaal-opbrengsten van de S.S. bleven in de eerste maanden van dit jaar f 2.7 miljoen bij die over de eerste drie maanden van het vorige jaar ten achter. Verdeeld naar de verschillende lijnen was dit verschil:

Java	f 2.33
Sum. Westkust	„ 0.14
Zuid-Sumatra	„ 0.15
de Atjehtram	„ 0.06

Diverse middelen.

De opbrengst van deze groep was in de eerste drie maanden van 1933 f 1.4 miljoen minder dan in de overeenkomstige periode van 1932. Het achterblijven

van de opbrengst over deze periode bij de fractioneele jaarraming met een bedrag van f 3.2 miljoen en bij dezelfde periode van 1932 met f 1.4 miljoen werd veroorzaakt, doordat in de eerste drie maanden van het jaar 1933 resp. f 0.2, f 0.5, f 0.1 en f 0.5 miljoen minder werd ontvangen dan in de overeenkomstige periode van 1932 op afstand van grond, afkoop, heerenendiensten, schoolgelden en de groep „Allerlei“.

Met uitzondering van de *baken- en loodsgelden*, welke in de verslagmaand pl.m. f 0.05 miljoen meer opbrachten dan in Maart 1932 en gedurende de eerste drie maanden van 1933 pl.m. f 0.01 miljoen meer dan in 1932, geven de opbrengsten van de andere tot deze groep behorende middelen geen aanleiding tot bijzondere vermelding.

Het algemeen verloop der landsmiddelen in het loopende jaar in vergelijking met de vier voorafgaande jaren moge blijken uit het volgende overzicht:

	Opbrengst in miljoenen guldens ¹⁾									
	per maand					t/m. de maand				
	1929	1930	1931	1932	1933	1929.	1930	1931	1932	1933
Jan.	51.9	53.5	45.5	37.2	32.1	51.9	53.5	45.5	37.2	32.1
Febr.	48.9	42.2	35.9	31.3	26.2	100.8	95.7	81.4	68.5	58.3
Maart	50.4	43.7	36.9	32.-	30.3	151.2	139.4	118.3	100.5	88.5
April	51.3	45.1	38.6	31.7		202.4	184.5	156.9	132.2	
Mei	53.8	52.3	39.-	32.1		256.2	236.8	195.9	164.3	
Juni	61.2	50.4	45.2	35.2		317.4	287.2	241.1	199.5	
Juli	67.-	65.3	48.6	39.7		384.4	352.5	289.7	239.2	
Aug.	62.2	52.5	46.2	38.7		446.5	405.0	335.9	278.-	
Sept.	62.4	59.3	46.1	39.-		508.9	464.3	382.0	317.-	
Octob.	71.6	57.2	41.7	35.3		580.4	521.5	423.7	352.2	
Nov.	56.1	46.9	44.3	33.7		636.6	568.4	468.-	386.-	
Dec.	72.2	63.1	49.2	31.9		708.7	631.5	517.2	417.8	

¹⁾ Eenige kleine verschillen bestaan in de boekingswijze van de cijfers vanaf 1932. Zij beïnvloeden het totale beeld echter niet noemenswaard.

AANTEKENINGEN.

Loonpolitiek en reflatie in de Vereenigde Staten.

In de jongste aflevering van het „Economisch-Statistisch Kwartaalbericht“ hebben wij gewezen op de bedenkelijke politiek, die President Roosevelt voert om de loonen te verhogen teneinde de koopkracht van de bevolking te vermeerderen. Ook in „The Economist“ werd enkele dagen later op deze zijde van de Amerikaansche politiek gewezen, waarbij er de aandacht op werd gevestigd, dat loonsverhogingen niet de „werkelijke“ koopkracht kunnen doen toenemen. In het nummer van 12 Augustus van „The Economist“ wijdt Prof. Ohlin, op verzoek van de redactie, een beschouwing aan dit vraagstuk, waarbij hij er op wijst, dat het mogelijk is, dat onder bepaalde voorwaarden loonsverhoging kan leiden, zoowel tot een uitbreiding van de productie als tot een verhoging van het algemeene prijsniveau. Prof. Ohlin gaat nu na, welke voorwaarden hiervoor vervuld moeten worden en in hoeverre zij overeenkomen met de werkelijke situatie in de Ver. Staten en in de wereld. Het leek ons van belang deze uiteenzetting van Prof. Ohlin hieronder onverkort over te nemen.

* *

De ervaring leert, dat de gebruikelijke wijze, waarop na een depressie een herstel tot stand komt, de toenemende vraag voor investeringdoeleinden schijnt te zijn. De voorraden van fabrieken en halffabrieken en kapitaalgoederen zijn gestegen en de vraag naar eindproducten van kapitaalgoederen neemt toe. Bijgevolg stijgt de productie, neemt het inkomen toe en daarmee wordt de vraag naar goederen om de loopende consumptie te bevredigen eveneens groter. Op deze wijze breidt de vraag voor loopende consumptie van de zijde der verbruikers — ter onderscheiding van de tusschenpersonen — zich tenslotte uit als een gevolg van een vroeger stijging van de vraag naar investeringen.

Gedurende de eerste phase is deze secundaire toeneming van de vraag naar consumptie-artikelen van de zijde der verbruikers zoowel een gevolg van stijgende winsten — welke alle inkomens betreffen, die

niet bij contract zijn vastgelegd — en van stijgende loonsommen; doch de stijging van de loonen is gewoonlijk niet belangrijk. Wanneer de prijzen, welke de kosten van levensonderhoud van industrie-arbeiders betreffen, behooren tot die, welke vrij snel stijgen — hetgeen in sommige gevallen is geschied — kan het reële uurloon wel gedurende eenigen tijd dalen, evenals het vaak gedurende de eerste phase van de depressie stijgt.

Dit wil echter niet zeggen, dat de gestegen productie van consumptiegoederen niet kan worden gehandhaafd, want de uitbetaalde loonsommen stijgen, zelfs wanneer de nominale loonen niet sterk stijgen, en het grootste deel van de vraag naar consumptiegoederen komt van andere zijde dan van de industrie-arbeiders. Wanneer b.v. de voedselprijzen stijgen, zullen de inkomens van de boeren toenemen. Bovendien, daar de nieuwe voorraadvorming gedurende de eerste phase van het herstel zeer natuurlijk is, is de zenuwachtigheid van Generaal Johnson, omdat de uitbetaalde loonsommen niet zoo snel stijgen als de productie van consumptiegoederen, ten minste onder de huidige omstandigheden, ongemotiveerd.

De vraag van de consumenten is als gevolg van de gestegen investeringen toegenomen. In welken vorm dan ook, dit laatste is van primaire beteekenis. Wanneer b.v. de vraag naar goederen, met het doel om deze op te slaan, begint te verminderen, wordt deze door de toeneming van de vraag naar kapitaalgoederen — veroorzaakt door de verwachting van betere winsten — gecompenseerd.

Het schijnt, dat het herstel in het verleden op dergelijke wijze heeft plaats gevonden. Het is evenwel mogelijk, dat de totale vraag kan stijgen als gevolg van de toenemende vraag van de zijde der consumptie met daarop volgende vraag voor investeringdoeleinden. Of de vraag naar consumptiemiddelen en die uit hoofde van investeringen kunnen weder paripassu stijgen. Kan zulks door verhoogde loonen worden teweeggebracht?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden, moet men met verschillende mogelijkheden rekening houden. Laten wij in de eerste plaats het geval onder ogen zien, waarbij de vraag naar kapitaalgoederen, in geld uitgedrukt, niet wordt beïnvloed door de stijging van het loon, en nagaan hetgeen met de vraag naar consumptiegoederen zal geschieden.

Bij deze veronderstelling moet men met twee omstandigheden rekening houden. In de eerste plaats, dat de groothandelsprijzen van consumptie-artikelen niet direct worden verhoogd als gevolg van de loonsverhoging. Er zijn dan twee mogelijkheden. Of de fabrikanten zullen aanvankelijk een evengroote productie handhaven als tevoren, of zij zullen de productie ineens verminderen. Wanneer de productie wordt gehandhaafd, is er meer bankcrediet noodig voor de betaling van de grootere uitgaven voor loonen. De stijging van het bedrag der uitbetaalde loonen leidt tot een toeneming van het koopen van consumptiegoederen in den kleinhandel, welke waarschijnlijk niet geheel zal opwegen tegen een verminderde vraag naar dergelijke goederen als gevolg van te verwachten kleinere winsten van de producenten. Indien er tenslotte een grootere vraag bestaat, zal de kleinhandel meer goederen bestellen, de productie zal stijgen en de daling van de algemeene kosten per eenheid zal tenslotte in meerder of mindere mate opwegen tegen de stijging van de loonen.

Zoodoende kunnen de winsten worden gehandhaafd of zelfs toenemen, vergeleken bij hetgeen zij zouden hebben bedragen, indien de loonen niet waren gestegen. Indien de producenten anderzijds tegen deze loonstijging ageeren door de productie onmiddellijk te verkleinen, zullen de uitbetaalde loonen in het geheel niet stijgen. Wanneer de winsten dalen, zal de totale vraag naar consumptiegoederen afnemen en de producenten zullen daaruit opmaken, dat zij gelijk hadden, toen zij de productie verminderden.

Het alternatief is, dat de producent van consumptiegoederen onmiddellijk zijn prijzen verhoogt en dat de kleinhandel bijgevolg eveneens zijn prijzen verhoogt. Indien de prijzen met hetzelfde bedrag per eenheid (niet percentage) stijgen als de uitbetaalde loonen, dan zullen de verkoopen verminderen, zelfs wanneer de producenten hun productie handhaven; want een deel van de looninkomsten zal ongetwijfeld worden aangewend voor de afbetaling van oude schulden; en wanneer de productie — en diensgevolge de werkgelegenheid — onmiddellijk wordt verminderd, zullen de verkoopen zelfs nog sneller dalen.

Indien de kleinhandelaren anderzijds hun prijzen niet onmiddellijk verhoogden, en wanneer de productie aanvankelijk wordt gehandhaafd, dan zullen de totale verkoopen in den kleinhandel stijgen, daar de vraag door de verhoogde looninkomsten ruimschoots zal opwegen tegen den mogelijken invloed van de verwachte lagere winsten. De omvang van de bestellingen der kleinhandelaren zal stijgen, ondanks de hogere, door de producenten berekende, groothandelsprijzen. Indien dit zoo is, zullen de laatsten hun productie uitbreiden, hun winst zal toenemen en zoowel de productie als de vraag zullen tot een hooger niveau stijgen dan anders het geval zou zijn geweest.

Tot dusverre hebben wij aangenomen, dat de vraag naar kapitaalgoederen, in geld uitgedrukt, niet werd beïnvloed door loonsverhoging. Het is echter evengoed mogelijk, dat de producenten hun kansen op toekomstige winsten te riskant zullen vinden, en dat bijgevolg hun vraag naar nieuwe kapitaalgoederen kleiner zal zijn dan anders het geval zou zijn geweest. Een vermindering van de productie en werkgelegenheid in de industrieën van kapitaalgoederen zal plaats hebben, die min of meer opweegt tegen de mogelijke tendenzen naar verhoogde productie en werkgelegenheid in de industrieën van consumptiegoederen. Een dergelijke vermindering van investeringen is des te waarschijnlijker, naarmate de codes, welke hogere loonen voorschrijven en op andere wijze ingrijpen, met wantrouwen worden gadeslagen en het algemeen vertrouwen in de toekomst geschokt is.

De bovenstaande uiteenzetting leidt tot de conclusie, dat loonsverhoging de tendens naar een uitbreiding van de productie en een verhoging van de prijzen versterkt in de veronderstelling, dat:

1o. de ondernemers hun vraag voor investeringen niet verminderen;

2o. zoowel de groot- als de kleinhandelsprijzen voor consumptiegoederen niet te sterk worden verhoogd gedurende de overgangperiode; of de kleinhandelsprijzen gedurende eenigen tijd niet sterk worden verhoogd, ondanks de stijgende groothandelsprijzen en tenslotte

3o. de ondernemers hun productie handhaven — en daarmee de werkgelegenheid — gedurende de overgangperiode.

Anderzijds zal iedere tendens van de zijde der ondernemers om de productie van consumptiegoederen te verminderen evenals iedere tendens van de zijde der kleinhandelaren om hun prijzen onmiddellijk te verhoogden, in de andere richting werken. In gelijken zin werkt elke vermindering van de productie van kapitaalgoederen.

Onder bepaalde voorwaarden, b.v. gedurende een zeer hevige depressie, wanneer pessimisme de overhand heeft, zal een algemeene loonsverlaging de deflationistische tendenzen versterken en de werkloosheid doen toenemen. Dit wordt, naar ik meen, door een groot aantal economisten erkend. In overeenstemming met deze conclusie is stellig, dat loonsverhoging het omgekeerde tengevolge kan hebben, wanneer er een vast geloof in een herstel in de zakenwereld heerscht.

Wat zal geschieden, zal klaarblijkelijk van de toekomstige gebeurtenissen afhangen, en het is moeilijk algemeene en deugdelijke mededeelingen daaromtrent

te doen. Bovenstaande motiveering is gebaseerd op de veronderstelling, dat de loonen *onmiddellijk* zullen worden verhoogd. De ontwikkeling zal anders zijn, wanneer een verhoging van de loonen eenigen tijd vóór de in werking treding wordt aangekondigd. Gedurende de periode van de lagere loonen, zal de productie waarschijnlijk worden vergroot en zullen de voorraden in de handen van producenten en tusschenhandel toenemen. De consumenten zullen eveneens meer koopen in afwachting van de verwachte prijsstijgingen.

Een dergelijke ontwikkeling schijnt inderdaad in zekere mate te hebben plaats gevonden. Tegelijkertijd stijgen de uitbetaalde loonen en de winsten, hetgeen de vraag naar consumptiegoederen verder doet toenemen. Wanneer de voorraden echter stijgen boven hetgeen als normaal moet worden beschouwd, is een dergelijke toestand onbestendig; want later zal eenige merkbare tendens tot verlaging van deze voorraden en tot vermindering van de productie en werkgelegenheid weder zenuwachtigheid veroorzaken en de vraag naar kapitaalgoederen sterk doen verminderen.

De algemeene indruk, welken men uit een dergelijke korte analyse verkrijgt, is, dat in een wereld, waar industrieën, die kapitaalgoederen produceeren, een zeer belangrijke rol vervullen, verhoogde loonen, die neigen naar verhoging van kosten en derhalve verwachte winsten kunnen verlagen, waarschijnlijk voorbeschikt zijn om een stimulans voor een herstel te vormen, alleen wanneer de kansen op het maken van winst zoo groot zijn, dat de ondernemers door eenig risico van winstverlaging er niet toe zullen besluiten om de productie te beperken of hun investeringen uit te stellen.

Of dit in Amerika al dan niet het geval is, is een vraag, die ik niet kan beantwoorden. Wanneer de vooruitzichten op grootere winsten vrij onaantrekkelijk lijken, schijnt het veiliger, in plaats van de loonen op te voeren, de vraag te doen toenemen op een wijze, waardoor de kosten niet evenredig worden verhoogd, b.v. door een radicale openmarkt-politiek, door uitvoering van groote openbare werken op inflationistische wijze gefinancierd om den rentevoet op langen termijn laag te houden, stimulans tot particuliere belegging in huizen en voorts door leeningen, credietgaranties enz., uitstel of verlaging van schuldbetaalingen gedurende eenigen tijd, stimulans voor de vraag naar duurzame consumptiegoederen en steun voor de prijzen van landbouwproducten op een wijze, die de toekomstige inkomsten van de boeren doet toenemen en hen zoo spoedig mogelijk hun aankopen doet verhoogden. De uitwerking van het programma van President Roosevelt moet aantoonen, hoe deugdelijk de economische diagnose was, waarop het was gebaseerd.

BOEKAANKONDIGINGEN.

Das amerikanische Planning door Hugo Haan. (Leipzig 1933. C. L. Hirschfeld Verlag. Prijs R.M. 3.—, 115 blz.).

De beweging in Amerika voor Planwirtschaft is nog slechts een paar jaren oud. Vóór 1929 was nationale Planwirtschaft nog niet eens een begrip in Amerika. De hevige crisis heeft ook op dit gebied veel veranderd. Al mag de politiek van President Roosevelt nog niet volledige Planwirtschaft beoogen, zij gaat in elk geval een eind in deze richting.

Het boekje van Hugo Haan geeft op overzichtelijke wijze een beeld van de meeningen van vooraanstaande Amerikanen over Planwirtschaft door systematische ordening van een verzameling van citaten van 6 officiële en halfofficiële en 15 particuliere voorstellen. In de inleiding vermeldt Haan, dat men in Amerika zooveel mogelijk aansluiting zoekt bij reeds bestaande vormen van Planwirtschaft. Zoo bij „planning” (budgeteeren) van de ondernemingen, bij den stedenbouw (Town-, City Planning) en bij de regionale landontsluiting (Regional Planning) voor openbare werken.

MAANDCIJFERS.
HYPOTHEEKRENTEN IN NEDERLAND.

Maand	Amsterdam	Arnhem	Groningen	Den Haag Volle eigen- dom	Den Haag erf- pacht	Middel- burg	Rotter- dam	Zwolle
1932								
Jan..		5		5.23	5½	5	5.—	
Febr.		5		5.25	5½	5	5.13	
Mrt..		5		5.19	5½	5	5.40	
April		5		5.18	5½	5	5.20	
Mei..		5		5.—	5½	5	5.34	
Juni..		5		5.03	5½	5	5.40	
Juli..		5		5.25	5½	5	5.50	
Aug.		5½		5.25	5½	5	5.43	
Sept.		5		5.25	5½	5	5.50	
Oct..		5		5.18	5½	5	5.08	
Nov..	5 1)	5	5 2)	5.17	5½	5	5.20	5
Dec..	4.90	4½		5.13	—	5	5.11	5
1933								
Jan..	4.375	5		5.—	—	5	5.—	5
Febr..	5	5		4.84	—	5	4.79	5 3)
Mrt..	4½	5		4.50	5	5	4.96	4½ 3)
April.	4½ 4)	5		4.88	5	4½-5	4.62	4½-5 5)
Mei..	4½	5	4½ 6)	5.—	5	5	4.65	—
Juni..	4½	5		5.—	5	5	4.50	5 7)
Juli..	4½			4.96	5	5	4.50	5

1) Onder de op deze rentebasis afgesloten hypotheekrenten bevinden zich er twee op erfpacht.

2) Deze rente betreft hypotheekrenten met een derde overwaarde; een instelling daar ter plaatse, welke slechts 50 % van de geschatte waarde geeft, belegde in Nov. tegen 4½ %.

3) Op landerijen werd bij dubbele overwaarde hyp. verstr. tegen 4½ en 4½ %.

4) Eén hypotheek op erfpacht à 5 %.

5) Naar gelang van de waarde van het onderpand.

6) Bij de Nutsspaarbank 4½ pCt.

7) 4½—¾ op zeer gunstige onderpanden.

Nadruk verboden.

**OVERZICHT DER OPBRENGSTEN VAN HET
STAATSBEDRIJF DER P.T.T.**

JUNI 1933.

Omschrijving	Werkelijke opbrengst Juni 1933	Meer of minder dan	
		Juni 1932	Begroting
Posterijen	f 2.990.966	+ f 41.669	— f 91.334
Telegrafie	„ 399.785	+ „ 33.336	+ „ 66.925
Telefonie	„ 2.064.498	+ „ 133.075	+ „ 60.998
Postcheque- en Girodienst	„ 817.184	+ „ 70.766	+ „ 39.584
Totalen.....	f 6.272.433	+ f 278.846	+ f 76.173

**PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUIN-
KOLEN- EN ZOUTMIJNEN.**

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)

I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	Mei 1933	Jan./Mei 1933	Jan./Mei 1932
Prod. Steenkolen in tonnen ..	1088.858 1)	5.265.647	5.164.793
Aantal normale werkdagen ..	26 2)	127	120

II. Bruinkolenmijn „Carisborg“.

	Mei 1933	Jan./Mei 1933	Jan./Mei 1932
Netto-productie in tonnen..	17.637 3)	57.062	82.013
Aantal normale werkdagen	26	126	124

III. Zoutmijnen. (Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)

Afgeleverd:			
Geraff. zout	(ton)	} 21.775	} 21.179
Industriezout	(„)		
Afvalzout	(„)		
Aantal normale werkdagen	26	127	126

Aantal arbeiders.	Gezamenl. Steenkolen- mijnen	Bruin- kolenmijn „Carisborg“	Zoutmijnen
1 Juni 1933	{ 10.874 4)	82	184
	{ 23.660 5)		
1 Juni 1932	{ 11.301 6)	85	203
	{ 25.470 6)		

1) 159.384 ton cokes en 94.705 ton steenkoolbriketten; 2) Staatsmijnen Emma, Hendrik, Maurits en Domania; 3) Staatsmijn Wilhelmina; 4) 23 Julia; 5) 21 Laura, Willem-Sophia; 6) 20 Oranje-Nassaumijnen I, II en III; 7) 19 Oranje-Nassaumijn IV. 8) 12.811 ton ruwe kool, 4.826 ton bruinkoolbriketten. 9) Bovengronds. 10) Incl. 2.050 arbeiders in de nevenbedrijven. 11) Ondergronds. 12) Incl. 2.060 arbeiders in de nevenbedrijven.

OVERZICHT VAN DE INDISCHE MIDDELEN.

(In Gulden).

Omschrijving	Maart 1933	1e drie mnd. 1933	1e drie mnd. 1932
Belastingen.			
Pachten	4	14	26
Invoerr. incl. Landsgoed.	4.139	12.009	11.236
Uitvoerr. incl. Landsgoed.	239	553	841
Accijns op gedistilleerd ...	} 48	} 139	} 231
„ „ bier			
„ „ petroleum			
„ „ lucifers	2.198	6.430	7.891
„ „ tabak	262	872	1.655
Andere ontv. I. U. en A...	862	2.563	23
Statistiekrecht	16	46	50
Personeele belasting	184	490	636
Inkomstenbelasting	263	662	920
Vennootschapsbelasting ..	2.565	7.135	9.783
Vermogensbelasting	1.893	2.551	2.512
Verponding	128	392	—
Recht van openb. verkoop.	241	3.219	3.663
Zegelrecht	79	534	679
Overschr. van vaste goed.	843	2.054	2.004
Recht v. succ. en overgang	179	448	542
Vergunning speeltafels ...	25	89	130
Slachtbelastingen	8	30	40
Bijzondere bel. buitengew.	410	1.324	1.450
Hoofdgeld	6	22	26
Landelijke inkomsten	1	7	11
Belasting op loterijen	1.379	3.333	2.961
Motorbelasting i.d. B. Gew.	151	354	3
Opgeheven belastingen ...	38	137	—
Crisisheffing o. h. inkomen	—	— 2	23
Totaal....	16.161	45.405	47.336
Monopolies.			
Opium excl. opiumfabriek	1.049	3.270	4.850
Pandhuizen	1.146	3.456	4.817
Zout	1.339	3.655	3.493
Totaal....	3.534	10.381	13.160
Producten.			
Kina en Thee	8	34	48
Landscapbedrijf	110	235	328
Boschwezen	573	1.469	1.783
Goud en zilver	—	—	—
Banka-tin	1.088	3.186	2.997
Steenkolen	676	1.020	1.640
Totaal....	2.455	5.944	6.796
Bedrijven.			
Havenwezen	548	3.940	4.761
Baggerdienst	178	530	1.100
Waterkracht en Electricit.	283	694	724
Landsdrukkerij	83	245	469
Post-, Telegr.- en Tel.dienst	2.032	6.154	6.793
Spoor- en Tramwegen ...	2.770	8.341	11.014
Totaal....	5.894	19.904	24.861
Diverse middelen.			
Winsttaandeel „Billiton“ ..	—	—	—
Winsttaandeel Jav. Bank ..	—	—	—
Afstand van grond	152	1.215	1.392
Mijnconcessies	40	160	160
Boeten en verbeurdverkl.	75	220	370
Leges en salarissen	33	107	108
Heff. t.z.v. gesl. werkover.	7	24	29
Opbrengst d. Weeskamers	32	210	232
Kadaster	27	80	88
Ontv. Gevangeniswezen ..	279	699	678
Afkoop heerdienst. B.G.	114	318	848
Schoolgelden	479	1.314	1.413
Ontv. ziekeninricht. enz. ...	68	177	219
IJK van maten en gew. ...	57	123	119
Verk. en verh. van huizen	175	506	482
Ontv. waterleidingen	42	103	99
Bakengelden	227	616	586
Loodsgelden	248	680	698
Allerlei	169	360	813
Totaal....	2.224	6.912	8.334
Recapitulatie.			
Totaal belastingen	16.161	45.405	47.336
„ monopolies	3.534	10.381	13.160
„ producten	2.455	5.944	6.796
„ bedrijven	5.894	19.904	24.861
„ diverse middelen ..	2.224	6.912	8.334
Totaal generaal....	30.268	88.546	100.487

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

BANKDISCONTOS.

Ned. (Disc. Wissels. 3 15 Aug. '33	Lissabon .... 6 1/4 Apr. '32
Bk. (Bel. Binn. Eff. 3 1/2 15 Aug. '33	Londen ..... 2 3/0 Juni '32
(Vrsch. in R.C. 3 1/2 15 Aug. '33	Madrid ..... 6 26 Oct. '32
Athene ..... 9 3 Dec. '32	N.-York F.R.B. 2 1/2 25 Mei '33
Batavia ..... 4 1/10 Mrt. '30	Oslo ..... 3 1/2 22 Mei '33
Belgrado ..... 7 1/2 20 Juli '31	Parijs ..... 2 1/2 9 Oct. '31
Berlijn ..... 4 22 Sept. '32	Praag ..... 3 1/2 25 Jan. '33
Boekarest ..... 7 3 Mrt. '32	Pretoria ..... 3 1/2 15 Mei '33
Brussel ..... 3 1/2 13 Jan. '32	Rome ..... 4 9 Jan. '33
Budapest ..... 4 1/17 Oct. '32	Stockholm ..... 3 1 Juni '33
Calcutta ..... 3 1/2 16 Feb. '33	Tokio ..... 3.65 2 Juli '33
Dantzig ..... 4 12 Juli '32	Weenen ..... 5 23 Mrt. '33
Helsingfors ..... 5 1/2 2 Juni '33	Warschau ..... 6 20 Oct. '32
Kopenhagen ..... 3 1 Juni '33	Zwits. Nat. Bk. 2 22 Jan. '31

WISSELKOERSEN.
OPEN MARKT.

	1933				1932		1931		1914	
	12 Aug.	7/12 Aug.	31 Juli	24/29 Juli	8/13 Aug.	10/15 Aug.	10/15 Aug.	20/24 Juli		
Amsterdam Partic. disc. Prolong.	1/8	1 1/8-5/8	1 1/8-2 1/4	2 1/8-3 1/8	1 1/4-1/2	1 1/8-1 1/2	1 1/8-1 1/2	3 1/8-3 1/8	2 1/4-3 1/4	
Londen Daggeld... Partic. disc.	1/4-1	1/8-1	1/8-1	1/4-1	1/2-1	2 1/2-4	1 1/4-2	1 1/4-2		
Berlijn Daggeld... Part. disc.		4 1/2-5 1/4	4 1/2-6	4 1/2-5 1/8	5 1/2-6	8-10				
Maandgeld Part. disc.		4 1/2-6	4 1/2-6	4 1/2-6	5-6 1/2	8-9				
Warenw...		3 1/8	3 1/8	3 1/8	4 1/2	8-9				
New York Daggeld 1) Partic. disc.	1 5/8	1 5/8	1 5/8	1 5/8-3/4	2-1/4	11 1/2-3/4	1 3/4-2 1/2			

1) Koers van 11 Aug. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
8 Aug. 1933	1.84	8.20 1/2	59.05	9.70 1/2	34.58 1/2	100
9 " 1933	1.82 5/8	8.20 3/4	59.05	9.70 1/2	34.59	100
10 " 1933	1.83 1/2	8.20 3/4	59.07	9.70 1/2	34.60	100
11 " 1933	1.83	8.20 1/2	59.06	9.70 1/2	34.60	100
12 " 1933	1.83	8.20 1/2	59.06	9.70 1/2	34.60	100
14 " 1933	1.83 3/4	8.20 5/8	59.05	9.70 1/2	34.60	100
Laagste d.w.1)	1.82	8.19	59.—	9.70	34.55	99 1/2
Hoogste d.w.1)	1.84 1/2	8.21	59.10	9.71	34.65	100 1/8
Muntpariteit	2.4878	12.1070	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milana **)	Madrid **)
8 Aug. 1933	47.93	—	7.34	1.50	13.03	20.75
9 " 1933	47.93 1/2	—	7.34	1.50	13.02	20.74
10 " 1933	47.94	—	7.34	1.50	13.02 1/2	20.72 1/2
11 " 1933	47.94	—	7.34	1.50	13.02	20.74
12 " 1933	47.94	—	7.34	1.50	—	—
14 " 1933	47.88	—	7.34	1.48	13.02 1/2	20.72 1/2
Laagste d.w.1)	47.87 1/2	—	7.30	1.45	12.97 1/2	20.60
Hoogste d.w.1)	47.97 1/2	28.—	7.37 1/2	1.52 1/2	13.07 1/2	20.85
Muntpariteit	48.12 1/2	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	-Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
8 Aug. 1933	42.40	36.70	41.40	3.62	—	1.71
9 " 1933	42.40	36.70	41.35	3.62	—	1.71
10 " 1933	42.40	36.65	41.40	3.62	—	1.72
11 " 1933	42.50	36.70	41.40	3.62	—	1.73
12 " 1933	42.50	36.70	41.40	3.62	—	1.73
14 " 1933	42.37 1/2	36.70	41.35	3.62 1/2	65	1.72 1/2
Laagste d.w.1)	42.05	36.40	41.10	3.57	—	1.68
Hoogste d.w.1)	42.55	36.90	41.60	3.67 1/2	65	1.75
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95 1/2	2.4878

*) Notering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In 't 1ste of 2de No. van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
8 Aug. 1933	4,48	5,30 1/2	32,40	54,75
9 " 1933	4,49	5,32	32,35	54,83
10 " 1933	4,48 7/8	5,31 1/2	32,36	54,80
11 " 1933	4,48 1/2	5,31 1/2	32,35	54,75
12 " 1933	4,48 1/2	5,30 1/2	32,35	54,64
14 " 1933	4,44 1/2	5,25 1/2	32,15	54,20
15 Aug. 1932	3,48 1/4	3,92 1/8	23,82	40,27 1/2
Muntpariteit..	4,86	3,90 5/8	23,81 1/2	40 1/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	29 Juli 1933	5 Aug. 1933	7/12 Aug. 1933	12 Aug. 1933
		Laagste	Hoogste		
Alexandrië..	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 1/8	97 1/2
Athene	Dr. p. £	587 1/2	587 1/2	575	600
Bangkok....	Sh. p. tical	1/10 1/8	1/10 1/8	1/10 1/8	1/10 1/8
Budapest	Pen. p. £	19 1/2	19 1/2	18 1/2	20 1/2
Buenos Aires	d. p. \$	42	42 1/2	42	42 1/2
Calcutta	Sh. p. rup.	1/6 1/2 64	1/6 1/2 16	1/6 1/2 32	1/6 1/2 16
Constantin..	Piast. p. £	695	690	690	690
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/5 1/16	1/5 1/16	1/4 3/8	1/5 1/8
Kobe	Sh. p. yen	1/2 7/8	1/2 5/8	1/2 3/8	1/2 3/8
Lissabon....	Escu. p. £	110	109 1/2	109	110
Mexico	\$ per £	16.17	16.—	15 1/2	16 1/2
Montevideo	d. per £	34 1/2	34 1/2	33	36
Montreal ..	\$ per £	4.84	4.81	4.74	4.80
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	4 1/4	4 1/4	4 1/8	4 3/8
Shanghai ..	Sh. p. tael	1/3 1/8	1/3	1/2 3/4	1/3 1/4
Singapore ..	id. p. \$	2/4 1/64	2/4	2/3 15/16	2/4 1/16
Valparaiso 1)	\$ per £	—	—	—	—
Warschau ..	Zl. p. £	29 3/4	29 1/2	29 1/4	29 3/4

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

	Londen 1) (N.York 2)
8 Aug. 1933..	17 15/16
9 " 1933..	17 15/16
10 " 1933..	18 1/16
11 " 1933..	17 15/16
12 " 1933..	17 7/8
14 " 1933..	17 15/16
15 " 1932..	18 1/8
27 Juli 1914..	24 15/16

GOUDPRIJS 3)

	Londen
8 Aug. 1933....	124 7/8
9 " 1933....	124 7/8
10 " 1933....	124 7/8
11 " 1933....	124 8 1/2
12 " 1933....	124 8 1/2
14 " 1933....	124 7/8
15 " 1932....	118 5/8
27 Juli 1914....	84 10 1/2

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS

Vorderingen.	31 Juli 1933	7 Aug. 1933
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank.....	f 5.268.108,38	f 1.222.311,88
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten Voorschotten op ultimo Juni 1933 aan de gem. verst. op v. haar d. de Rijksadm. te heffen gem. ink. bel. en op. op de Rijksink. bel.	" 109.357,71	" 107.824,69
Voorschotten op ultimo Juni 1933 a. d. gem. verstrekt op aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. en der gem. fondsb. alsmede op. op die belastingen en op de vermogensbelasting	" 1.629.664,04	" 1.629.664,04
Voorschotten aan Ned.-Indië.....	" 413.860,24	" 413.860,24
Id. aan Suriname.....	" 184.704.174,82	" 189.135.688,61
Id. aan Curaçao.....	" 12.026.991,20	" 12.030.525,20
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Saldo der postrek. v. Rijkscomptabelen Vord. op andere Staatsbedrijven 1)....	" 5.904.286,81	" 5.906.058,81
Verstr. t. laste der Rijksbegr. kasgeldenleeningen aan gemeenten (saldo)....	" 102.379.230,73	" 102.542.724,33
	" 23.859.966,43	" 26.879.593,28
	" 13.655.486,31	" 13.215.486,31
	" 43.798.065,29	" 43.585.939,05

Vereffeningen.	31 Juli 1933	7 Aug. 1933
Voorschot door De Ned. Bank ing. art. 16 van haar octrooi verstrekt Voorschot door De Ned. Bank in regk.-crt. verstrekt.....	—	—
Schatkistbiljetten in omloop.....	f 330.387.000,—	f 331.997.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	" 141.780.000,—	" 160.070.000,—
Daggeldleeningen.....	—	—
Zilverbons in omloop.....	" 1.495.926,—	" 1.491.475,—
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioen f. 1) Id. aan het Staatsbedrijf d. P., T. en T. 1) Id. aan andere Staatsbedrijven 1)....	" 21.284.237,25	" 24.550.083,14
	" 82.398.678,71	" 84.347.169,28
	" 28.579,58	" 28.579,58
	" 101.019.935,96	" 102.487.128,04

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	5 Aug. 1933	12 Aug. 1933
Vorderingen:		
Betaalmiddelen in 's Lands kas.....	—	—
waaronder Muntbiljetten.....	—	—
Saldo Javasche Bank.....	—	—
Vereffeningen:		
Voorschot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell.	f 189.485.000,—	f 190.631.000,—
Schatkistpromessen.....	" 1.000.000,—	" 1.000.000,—
Schatkistbiljetten.....	" 19.700.000,—	" 19.700.000,—
Muntbiljetten in omloop.....	" 1.399.000,—	" 1.399.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds. Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	" 4.397.000,—	" 4.397.000,—
	" 773.000,—	" 791.000,—
Voorschot van de Javasche Bank....	" 1.552.000,—	" 1.017.000,—

CURAÇAOSCHE BANK.

Voornameste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Voor-schotten aan de kolonie	Dis-conto's	Diverse rekeningen	Diverse rekeningen
1 Juli 1933	5.119	5.352	240	133	543	87
1 Juni 1933	4.634	4.866	166	134	592	64
1 Mei 1933	4.701	4.903	154	134	568	59
1 April 1933	4.712	4.906	68	150	653	82
1 Maart 1933	4.710	4.909	6	151	709	72
1 Juli 1932	4.857	5.272	194	87	865	143

1) Sluftp. der activa. 2) Sluftp. der passiva.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 14 Augustus 1933.

Activa.			
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 32.656.768,67 Bijbnk. „ 568.254,26 Ag.sch. „ 4.172.597,84	f	37.397.620,77
Papier o. h. Buitentl. in disconto	.....	„	—
Idem eigen portef. de bk.nog niet afgel.	f 2.322.675,—	„	2.322.675,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 102.125.162,76 ¹⁾ Bijbnk. „ 3.928.933,89 Ag.sch. „ 39.420.527,55	f	145.474.624,20
Op Effecten	..... f 144.288.880,62 ¹⁾		
Op Goederen en Spec.	„ 1.185.743,58	„	145.474.624,20 ¹⁾
Voorschotten a. h. Rijk	.....		—
Munt, Goud	f 111.857.005,—		
Muntmat., Goud	„ 691.576.362,80		
	f 803.433.367,80		
Munt, Zilver, enz.	„ 24.488.736,66		
Muntmat., Zilver	„ —	„	827.922.104,46 ²⁾
Belegging 1/6 kapitaal, reserves en pensioenfond	.....	„	21.490.850,78
Gebouwen en Meub. der Bank	.....	„	5.000.000,—
Diverse rekeningen	.....	„	5.687.063,60
Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5/32, S. No. 221)	.....	„	18.331.195,17
	f		1.063.626.133,98

Passiva.

Kapitaal	..... f	20.000.000,—
Reservefonds	.....	3.749.272,82
Bijzondere reserve	.....	5.000.000,—
Pensioenfond	.....	8.804.707,41
Bankbiljetten in omloop	.....	907.130.160,—
Bankassigatiën in omloop	.....	137.984,37
Rek.-Cour. { Het Rijk	f 8.419.509,15	
saldo's: { Anderen	„ 109.032.224,81	„ 117.451.733,96
Diverse rekeningen	.....	1.352.275,42
	f	1.063.626.133,98

Beschikbaar metaalsaldo ..... f 418.552.786,20
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is „ 1.046.381.966,—

1) Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99) ..... f 76.424.425,—
2) Waarvan in het buitenland ..... „ 3.020.302,58

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo)	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
14 Aug. '33	111857	691.576	907.130	117.590	418.553	81
7 „ '33	111857	673.415	917.905	91.617	405.987	80
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
14 Aug. 1933	37.398	—	145.475	2.323	5.687
7 „ 1933	37.413	—	111.930	11.139	33.845
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Onder de activa.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
12 Aug. '33 ²⁾	140.730		200.810	26.570	49.778
5 „ '33 ²⁾	142.570		199.710	28.790	51.170
15 Juli 1933	102.489	42.851	203.099	29.263	52.235
8 „ 1933	102.489	44.336	204.874	30.408	52.712
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Wissels. buiten N.-Ind. betaalb.	Dis-conto's	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
12 Aug. '33 ²⁾	350	80.030		18.580	62
5 „ '33 ²⁾	4.020	69.340		24.960	62
15 Juli 1933	4.730	9.579	50.576	25.193	62
8 „ 1933	5.088	9.457	51.058	22.084	62
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Cijfers telegrafisch ontvangen.

BANK VAN ENGELAND.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities	
				Disc. and Advances	Securities
9 Aug. 1933	191.530	384.975	65.188	11.036	12.375
2 „ 1933	191.521	382.184	67.971	11.172	12.385
22 Juli '14	40.164	29.317			33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. 1)
			Bankers	Other Accounts		
9 Aug. '33	88.296	19.412	92.794	47.898	66.555	41,0
2 „ '33	90.021	21.517	89.457	53.810	69.337	42,0
22 Juli '14	11.005	14.736	42.185		29.297	52

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarp. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot v. d. Staat
4 Aug. '33	82.081	912	2.144	4.247	1.390	2.731	3.200
28 Juli '33	81.976	942	2.572	4.864	1.403	2.661	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diversen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Particulieren
4 Aug. '33	6.437	2.289	82.858	903	2.006	18.103
28 Juli '33	6.463	2.283	82.853	742	2.010	19.267
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

1) Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Data	Goud	Daarvan bij buitenl. circ. banken ¹⁾	Devlezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
7 Aug. 1933	260,2	48,5	75,6	3.060,9	85,9
31 Juli 1933	245,0	33,4	77,6	3.171,0	164,5
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Rekg.-Crf.	Diverse Passiva
7 Aug. 1933	320,0	477,8	3.378,0	331,5	186,5
31 Juli 1933	320,2	526,3	3.492,1	412,3	196,6
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,—	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 7 Aug., 31 Juli 1933, resp. 27, 15 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Data	Goud		Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorschot aan den Staat	Overheids-fondsen	Circulatie	Rekg. Crf.	
	Munt en metaal	Munt en diversen						Schatkist	Partic.
10 Aug. 1933	2.689	64	743	55	355	40	3.612	74	252
3 „ 1933	2.689	64	743	58	355	40	3.625	80	235

FEDERAL RESERVE BANKS.

Data	Goudvoorraad		„Other cash“ ²⁾	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
26 Juli '33	3.548,7	2.775,9	269,1	161,4	9,6
19 „ '33	3.545,9	2.815,7	271,9	163,1	9,8

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. 1)	Algem. Dek-kings-perc. 2)
26 Juli '33	2.027,6	3.004,1	2.573,7	146,2	63,6	68,4
19 „ '33	2.017,3	3.037,5	2.541,8	146,2	63,5	68,4

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opelchbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

3) „Other Cash“ does not include Federal Reserve Notes or a Bank's own Federal Reserve bank notes.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
19 Juli '33	22	8.654	8.092	1.649	15.790	4.547
12 „ '33	21	8.642	8.082	1.637	15.811	4.521

De posten van De Ned. Bank, de Javasche Bank en de Bank of Eng-land zijn in duizenden, alle overige posten in miljoenen van de be-treffende valuta.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

15 Augustus 1933.

In de afgelopen week is het regeeringsrapport over tarwe in de Ver. Staten bekend gemaakt. Volgens dat rapport wordt de opbrengst van wintertarwe geschat op 340 miljoen bushels tegen 336 miljoen op 1 Juli. Het gemiddelde der particuliere schattingen bedroeg op 1 Augustus 330 miljoen. Voor zomertarwe is de schatting van de regering onveranderd tegen die van 1 Juli, namelijk 160 miljoen bushels. Op 1 Augustus was het gemiddelde der particuliere schattingen 147 miljoen bushels. In Canada is geen officiële raming van de opbrengst gemaakt. De bebouwde oppervlakte wordt geschat op 26.546.000 acres tegen 27.182.000 acres in het vorige jaar. De stand van het gewas wordt opgegeven te zijn 57 pCt. van gemiddeld, waardoor een berekening te maken is, welke een opbrengst in Canada zou doen verwachten van 260 miljoen bushels. De oogstrappen uit de Ver. Staten en Canada waren niet zoo pessimistisch als verwacht was en regen in het zuiden der Prairieprovincies in de vorige week bracht weer eenige verbetering in den toestand, hoewel in vele streken de regen te laat zal zijn gekomen. De markten te Chicago en te Winnipeg waren na het publiceren der oogstrappen flauw en werden dat nog meer toen later in de week schattingen werden bekend gemaakt van de nog aanwezige oude voorraden. In de Ver. Staten wordt de op 1 Juli aanwezige voorraad geschat op 381.576.000 bushels tegen 362 miljoen in 1932 en 319 miljoen in 1931. In Canada schat men de op 31 Juli nog aanwezige voorraad op 219.428.000 bushels tegen 137.733.000 bushels in 1932. Aan de termijnmarkt te Chicago daalden de prijzen scherp en werd de prijs bereikt van den 31sten Juli, welke door het beursbestuur als minimumprijs was vastgesteld. Na het slot op 15 Augustus zal die minimumprijs worden opgeheven, doch de maximumschommeling vergeleken bij het slot van den vorigen dag blijft tot 5 dollarcenten hooger of lager beperkt. Het slot te Chicago was gisteren 6 dollarcenten per 60 lbs. lager dan een week geleden. Te Winnipeg, waar de markt niet aan beperkende bepalingen onderhevig is, was het slot 13¼ dollarcenten lager dan op 5 Augustus. In Europa was de stemming voor tarwe over het algemeen flauw met weinig kooplust en dringend aanbod van Fransche en Duitsche tarwe, welke beide tot verder dalende prijzen werden aangeboden en in omringende landen geregeld werden gekocht. Ook in Russische tarwe kwamen verschillende zaken tot stand. De oogstberichten uit Europa blijven zeer gunstig en de schattingen der vermoedelijke opbrengsten werden in de voornaamste landen verder verhoogd. Het landbouwbureau te Rome schatte onlangs, dat de opbrengst in Europa ruim 8 miljoen quarters grooter zou zijn dan in het vorige jaar, doch volgens later ontvangen gegevens zal zij wel 10 miljoen quarters grooter zijn. In Britsch-Indië wordt de opbrengst geschat op 44.400.000 quarters tegen de vorige schatting van 43.700.000 quarters en een opbrengst in het vorige jaar van 42.100.000 quarters. Onder den druk van het dringende aanbod van Europeesche tarwe en de flauwe stemming in Noord-Amerika, was ook in Argentinië de stemming gedrukt. Aan de termijnmarkt te Buenos Aires was het slot 25 centavos per 100 KG. lager, te Rosario eveneens 25 centavos lager. De Argentijnsche regering schat de met tarwe bebouwde oppervlakte op 18.300.000 acres tegen 19.240.000 acres in 1932 en 17.780.000 acres in 1931.

Uit Roemenië wordt bericht, dat de kwaliteit van de tarwe te wenschen laat en dat, hoewel er een flink overschot voor uitvoer is, die kwaliteit misschien de uitvoerzaken zal bemoeilijken.

Rogge was in de afgelopen week flauw en de prijzen

van Europeesche soorten daalden regelmatig, zonder dat groote zaken tot stand kwamen. Vooral Poolische en Hongaarsche rogge worden dringend aangeboden. Door de overvloedige oogsten in die landen, welke rogge importeerden, is de vraag zeer beperkt. Gisteren bestond er tot hogere prijzen vraag voor dispoibele rogge, waarop geen invoerrecht betaald behoeft te worden.

De aanvoeren van maïs waren van flinken omvang en de vraag was op de meeste dagen beperkt. Veel verandering is er niet in de prijzen gekomen. Ongeveer in het midden der week daalden zij nog iets, waarna zij vrijwel stationnair bleven. De kwaliteit der binnenkomende partijen was voldoende. Eenige partijen werden in Antwerpen gekocht, waar de prijzen nog lager waren dan hier. Op aflading kwamen weinig zaken tot stand, de tweede hand was in den regel lager afgever dan de eerste hand. Aan de Argentijnsche termijnmarkten waren de koersen op sommige dagen lager. Te Buenos Aires was het slot 10 centavos per 100 KG. lager, te Rosario onveranderd. De vooruitzichten van de maïs oogsten in Zuid-Slavië en Roemenië zijn gunstiger. De Donau is verkooper van maïs per October/November verlagings tot weinig hogere prijzen dan die, welke voor spoedige verlagings gevraagd worden. Gisteren gebeurden bijna geen zaken, daar juist het invoerrecht op maïs was geheven.

Gerst blijft dringend aangeboden door Roemenië tot in den loop der week weder verlaagde prijzen, terwijl de vraag gering was zoowel voor spoedige verwachte partijen als op aflading. Voor ladende, Augustus, September en October aflading worden slechts weinig verschillende prijzen gevraagd. Ook Platagerst was onder den indruk van het groote aanbod van Donagerst moeilijk verkoopbaar, hoewel het aanbod van Platagerst niet dringend is. Er bestaat een flinke premie voor Platagerst, welke echter slechts schoorvoetend wordt betaald.

Boheemsche en Duitsche haver waren flauw en werden tot lageren prijzen verkocht. Ook Platahaver was dienengevolge gedrukt wat stoomende partijen betreft. De termijnmarkt te Buenos Aires sloot voor haver 5 centavos lager.

SUKER.

De suikermarkten stonden den laatsten tijd onder den invloed der politieke berichten uit Cuba, alwaar President Machado afgetreden is. Machado heeft zich gedurende zijn langjarig bewind als een voorstander van restrictie van den suikeraanplant en van internationale samenwerking getoond, waarbij hij vaak in conflict kwam met de kleine inheemsche suikerplanters. De gevolgen van deze bestuursverwisseling zijn nog niet te overzien. Intusschen reagerden de suikermarkten daarop in ongunstigen zin.

De Amerikaansche termijnmarkt toonde gedurende de afgelopen week bij kalme stemming kleine fluctuaties en sloot voor de nabije maanden enkele punten lager, nl. op 1.42 voor Sept., 1.44 voor Oct., 1.49 voor Dec., 1.50 voor Jan. en 1.56 voor Mrt., terwijl Spot Centr. 5 punten hooger genoteerd werden met 3.50.

De Amerikaansche raffinadeurs blijven als koopers van ruwsuiker zeer gereserveerd.

De ontvangsten in de Atlantische havens der Ver. Staten bedroegen deze week 46.000 tons, de versmeltingen 46.000 tons tegen 56.400 tons verleden jaar en de voorraden 368.000 tons tegen 250.200 tons.

Volgens F. O. Licht wordt in Deutschland en Polen naar regen verlangd voor de bietvelden. In Tsjecho-Slowakije was de weersgesteldheid gunstig, de bieten zijn aldaar echter nog achterlijk.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	6/12 Aug. 1933	Sedert 1 Jan. 1933	Overeenk. tijdvak 1932	6/12 Aug. 1933	Sedert 1 Jan. 1933	Overeenk. tijdvak 1932	1933	1932
Tarwe	37.422	864.691	895.087	—	17.176	7.650	881.867	902.737
Rogge	7.211	255.469	329.067	—	4.819	1.543	260.288	330.610
Boekweit	95	13.247	16.399	—	25	—	13.272	16.399
Maïs.....	17.011	685.221	840.766	—	128.531	220.902	813.752	1.061.668
Gerst	18.847	227.585	244.696	—	19.418	8.535	247.003	253.231
Haver	1.790	96.070	119.343	50	2.821	3.241	98.891	122.584
Lijnzaad	8.015	152.648	170.403	500	184.580	262.331	337.228	432.734
Lijnkoek	872	55.669	66.517	—	—	50	55.669	66.567
Tarwemeel	120	12.057	14.584	223	4.814	9.176	16.871	23.760
Andere meelsoorten	110	33.124	23.530	145	6.227	8.292	39.351	31.822

STATISTISCH OVERZICHT

	GRANEN EN ZADEN										TUINBOUWARTIKELEN					VLEESCH				
	TARWE Manitoba No. 2 loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G.		ROGGE No. 2 Canada loco R'dam/A'dam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST 62/63 K.G. Z. Russische loco Rotter- dam/A'dam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		DRUIVEN Black Ali- cante p. KG. Westland		TOMATEN A p. 100 KG Westland		VROEGE AARD- APPELEN p. 100 KG. Groot- broek		RUND- VLEESCH (versch) Gem.v. 3kw. per 100 KG. Rotterdam		VARKENS- VLEESCH (versch) per 100 KG. Rotterdam	
	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1925	17,20	100,0	13,07 ⁵	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1927	14,75	85,8	12,47 ⁵	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1928	13,47 ⁵	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	0,80	100,0	20,—	100,0	4,93	100,0	93,—	100,—	77,50	100,—
1929	12,25	71,2	10,87 ⁵	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	0,64	80,0	16,—	80,0	3,15	63,9	96,40	103,7	93,12 ⁵	120,2
1930	9,67 ⁵	56,3	6,22 ⁵	47,6	136,75	59,1	111,75	47,4	356,00	77,0	0,62	77,5	20,—	100,0	4,12	83,6	108,—	116,1	72,90	94,1
1931	5,55	32,3	4,55	34,8	84,50	36,5	107,25	45,4	187,00	40,4	0,49	61,3	14,50	72,5	4,95	100,4	88,—	94,6	48,—	61,9
1932	5,22 ⁵	30,4	4,62 ⁵	35,4	77,25	33,4	100,75	42,7	137,00	29,6	0,41	51,3	11,50	57,5	1,69	34,3	61,—	65,6	37,50	48,4
Jan. 1931	6,52 ⁵	37,9	4,—	30,6	84,50	36,5	86,25	36,5	207,50	44,9	—	—	—	—	—	—	96,—	103,2	56,—	72,3
Febr. "	5,77 ⁵	33,6	3,90	29,8	87,50	37,8	85,75	36,3	206,25	44,6	—	—	—	—	—	—	91,—	97,8	50,—	64,5
Maart "	5,62 ⁵	32,7	4,20	32,1	103,00	44,5	104,75	44,4	214,00	46,3	—	—	—	—	—	—	90,—	96,8	51,—	65,8
April "	5,90	34,3	4,42 ⁵	33,8	112,00	48,4	117,00	49,6	197,75	42,8	—	—	—	—	—	—	97,—	104,3	47,—	60,6
Mei "	6,15	35,8	4,97 ⁵	38,0	95,75	41,4	124,00	52,5	189,00	40,9	—	—	—	—	—	—	98,—	105,4	45,—	58,1
Juni "	5,75	33,4	5,05	38,6	86,75	37,5	116,50	49,4	191,50	41,4	—	—	—	—	—	—	101,—	108,6	41,—	52,9
Juli "	5,42 ⁵	31,5	4,70	35,9	84,25	36,4	115,75	49,0	211,00	45,6	—	—	23,—	115,0	5,75	116,6	95,—	102,2	49,—	63,2
Aug. "	4,97 ⁵	28,9	4,02 ⁵	30,8	74,50	32,2	119,50	50,6	185,50	40,1	0,65	81,3	8,50	42,5	4,15	84,2	84,—	101,1	54,—	69,7
Sept. "	4,77 ⁵	27,8	4,27 ⁵	32,7	68,00	29,4	97,00	41,1	164,25	35,5	0,48	60,0	9,—	45,0	—	—	94,—	90,3	50,—	64,5
Oct. "	5,—	29,1	4,47 ⁵	34,2	68,50	29,6	94,75	40,1	160,25	34,6	0,34	42,5	17,50	87,5	—	—	75,—	80,6	49,—	63,2
Nov. "	5,82 ⁵	33,9	5,47 ⁵	41,9	81,00	35,0	114,50	48,5	169,75	36,7	—	—	—	—	—	—	72,—	77,4	48,—	61,9
Dec. "	4,92 ⁵	28,6	4,95	37,9	69,25	29,9	111,25	47,1	145,75	31,5	—	—	—	—	—	—	70,—	75,3	43,—	55,5
Jan. 1932	5,05	29,4	5,07 ⁵	38,8	71,25	30,8	114,00	48,3	142,50	30,8	—	—	—	—	—	—	70,—	75,3	40,—	51,6
Febr. "	5,30	30,8	5,07 ⁵	38,8	74,00	32,0	108,50	46,0	142,25	30,8	—	—	—	—	—	—	68,—	73,1	34,—	43,9
Maart "	5,52 ⁵	32,1	5,80	44,4	86,75	37,5	118,00	50,0	143,25	31,0	—	—	—	—	—	—	67,—	72,0	32,—	41,3
April "	5,65	32,7	6,22 ⁵	47,6	88,75	38,3	124,50	52,8	135,25	29,2	—	—	—	—	—	—	63,—	67,7	28,—	36,1
Mei "	5,60	32,6	5,30	40,5	78,00	33,7	116,00	49,2	130,25	28,2	—	—	—	—	—	—	63,—	67,7	26,—	33,5
Juni "	5,22 ⁵	30,4	4,15	31,7	80,75	34,9	105,75	44,8	128,75	27,8	—	—	—	—	—	—	67,—	72,0	24,—	31,0
Juli "	4,90	28,5	4,—	30,6	78,75	34,0	100,25	42,5	129,75	28,1	—	—	15,50	77,5	2,07	42,0	64,—	68,8	35,50	45,8
Aug. "	5,20	30,2	4,07 ⁵	31,2	77,50	33,5	98,25	41,6	133,00	28,8	0,56	70,0	8,—	40,0	1,31	26,6	62,—	66,7	40,50	52,2
Sept. "	5,47 ⁵	31,8	4,20	32,1	78,50	33,9	88,50	37,5	150,75	32,6	0,37	46,3	5,50	27,5	—	—	55,—	59,1	42,50	54,8
Oct. "	5,25	30,5	3,92 ⁵	30,0	74,50	32,2	79,50	33,7	138,25	29,9	0,30	37,5	17,—	85,0	—	—	51,—	54,8	44,—	56,8
Nov. "	4,90	28,5	3,90	29,8	71,25	30,8	79,00	33,5	135,25	29,2	—	—	—	—	—	—	53,—	57,0	46,—	59,3
Dec. "	4,72 ⁵	27,5	3,80	29,1	66,25	28,6	75,25	31,9	135,00	29,2	—	—	—	—	—	—	53,—	57,0	46,—	59,3
Jan. 1933	4,95	28,8	3,75	28,7	73,00	31,5	75,25	31,9	136,50	29,5	—	—	—	—	—	—	50,50	54,3	44,75	57,7
Febr. "	4,77 ⁵	27,8	3,70	28,3	71,00	30,7	74,75	31,7	130,25	28,2	—	—	—	—	—	—	49,25	53,0	45,—	58,1
Maart "	5,05	29,4	3,82 ⁵	29,3	73,50	31,7	76,25	32,3	130,50	28,2	—	—	—	—	—	—	46,50	50,0	46,—	59,3
April "	5,15	29,9	3,75	28,7	72,75	31,4	71,25	30,2	129,50	28,0	—	—	—	—	—	—	49,50	53,2	48,25	62,3
Mei "	5,40	31,4	3,77 ⁵	28,9	70,50	30,5	73,25	31,0	146,75	31,7	—	—	—	—	—	—	52,25	56,2	49,—	63,2
Juni "	5,25	30,5	3,55	27,2	66,00	28,5	75,75	32,1	163,25	35,3	—	—	—	—	—	—	51,25	55,1	48,—	61,9
Juli "	5,82 ⁵	33,9	3,85	29,4	64,25	27,8	78,00	33,1	176,25	38,1	—	—	—	—	—	—	49,25	53,0	48,50	62,6
7 Aug. "	5,85	34,0	3,50	26,8	61,50	26,6	70,00	29,7	165,00	35,7	0,48	60,0	13,33	66,7	0,77	15,6	48,—	51,6	49,50 ⁵	63,9
14 "	5,20	30,2	3,50	26,8	61,50	26,6	68,50	29,0	160,00	34,6	0,38	47,5	9,14	45,7	0,95	19,3	48,—	51,6	49,50 ⁷	63,9

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nos. van 8, 15 Aug. 1928, 25 Febr. 1931 en 15 Febr. 1933. 2) Tot Jan. 1931 Harland Winter No. 2, van Jan. 1931 tot vanaf 26 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 K.G. Zuid-Russische. 3) Tot Jan. 1928 Malting; van Jan. 1928 tot 9 Febr. 1931 American No. 2, van 9 Febr. 1931 tot 23 Mei 1932 het betreffende jaar. 4) 5 Aug. 5) 11 Aug. 6) 4 Aug. 7) 10 Aug.

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT

	MINERALEN						TEXTIELGOEDEREN						DIVERSEN								
	STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33,90 Bè s.g. per barrel		BENZINE Gulf exp. 64/66 ⁹ §cts. per U.S. gallon		KATOEN			WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Col- onial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		KOE- HUIDEN Gaaf, open kop 57-61 pnd.		KALK- SALPETER Gld. per 100 KG. netto					
	f.	%	§	%	§cts.	%	§ cts.	%	pence	%	pence	%	pence	%	f.	%	f.	%			
1925	10,80	100,0	1,68	100,0	14,86	100,—	23,25	100,0	29,27	100,—	9,35	100,—	55,00	100,0	29,50	100,0	34,70	100,0	12,—	100,0	
1926	17,90	165,7	1,89	112,5	13,65	91,9	17,55	75,5	16,24	55,5	6,30	67,4	47,25	85,9	24,75	83,9	28,46	82,0	11,61	96,8	
1927	11,25	104,2	1,30	77,4	14,86	100,—	17,50	75,3	16,78	57,3	7,27	77,8	48,50	88,2	26,50	89,8	40,43	116,5	11,48	95,7	
1928	10,10	93,5	1,20	71,4	9,98	67,2	20,00	86,0	19,21	65,6	7,51	80,4	51,50	93,6	30,50	103,4	47,58	137,1	11,48	95,7	
1929	11,40	105,6	1,23	73,2	10,—	67,3	19,15	82,4	17,05	58,2	6,59	70,5	39,—	70,9	25,25	85,6	32,25	92,9	10,60	88,3	
1930	11,35	105,1	1,12	66,7	8,77	59,0	13,55	58,3	12,—	41,0	3,92	41,9	26,75	48,6	16,25	55,1	25,36	73,1	9,84	82,0	
1931	10,05	93,1	0,58	34,5	5,04	33,9	8,60	37,0	7,33	25,0	3,08	33,0	21,50	39,1	12,00	40,7	18,65	53,7	8,61	71,8	
1932	8,00	74,1	0,81	48,2	4,50	30,3	6,45	27,7	5,21	17,8	3,11	33,3	16,00	29,1	8,50	28,8	11,15	32,1	6,15	51,3	
Jan. 1931	10,30	95,4	0,85	50,6	6,08	40,9	10,30	44,3	4,31	14,8	3,21	34,9	11,25	21,25	38,6	12,00	40,7	24,63	71,0	10,11	84,3
Febr. "	10,30	95,4	0,85	50,6	6,14	41,3	10,95	47,1	9,58	32,7	3,55	38,0	21,75	39,5	12,00	40,7	22,50	64,8	10,21	85,1	
Maart "	10,30	95,4	0,66	39,3	6,07	40,9	10,90	46,9	9,70	33,1	3,56	38,1	25,25	45,9	14,50	49,2	22,25	64,1	10,21	85,1	
April "	10,15	94,0	0,53	31,5	5,66	38,1	10,25	44,1	8,68	29,7	3,31	35,4	24,50	44,5	14,50	49,2	22,25	64,1	10,21	85,1	
Mei "	10,00	92,6	0,53 ⁵	31,5	5,37 ⁵	36,2	9,40	40,4	8,18	27,9	3,01	32,2	23,50	42,7	13,00	44,1	21,75	62,7	10,21	85,1	
Juni "	10,00	92,6	0,34	20,5	4,24	28,5	9,10	39,1	7,54	25,8	3,01	32,2	22,00	40,0	12,50	42,4	19,13	55,1	10,21	85,1	
Juli "	10,00	92,6	0,24 ⁵	14,3	3,40 ⁵	22,9	9,25	39,8	7,73	26,4	3,35	35,8	22,25	40,5							

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

ZUIVEL EN EIERN						METALEN																	
BOTER per K.G. Leeuwarder Comm. Noteering		BOTER p.K.G. Heffing Crisis Zuivel-Centr.		KAAS Edammer Alkmaar Fabriekskaas kl. m/merk		EIERN Gem. not. Eiermijn Roermond p. 100 st.		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton		LOOD Locoprijzen Londen per Eng. ton		TIN locoprijzen Londen per Eng. ton		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesb. per Eng. ton		GIETERIJ-IJZER (Lux III) p. Eng. t. f.o.b. Antwerpen		ZINK Locoprijzen Londen per Eng. ton		GOUD cash Londen per ounce fine		ZILVER cash Londen per Standard Ounce	
fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	£	%	£	%	£	%	Sh.	%	sh.	%	£	%	sh.	%	pence	%
2.31	100.0	—	—	56.1	100.0	9.18	100.0	62.1/6	100.0	36.8/6	100.0	261.17/-	100.0	73/-	100.0	67/-	100.0	36.3/6	100.0	85/6	100.0	221/16	100.0
1.98	85.7	—	—	43.15	77.1	8.15	88.8	58.1/-	93.5	31.1/6	85.3	290.17/6	111.1	86/6	118.5	68/8	102.5	34.2/6	94.3	85/-	99.5	281/16	83.3
2.03	87.9	—	—	43.30	77.3	7.96	86.7	55.14/-	89.7	24.4/-	66.4	290.4/-	110.8	73/-	100.0	64/6	96.3	28.10/-	78.8	85/-	99.5	269/16	81.1
2.11	91.3	—	—	48.05	85.8	7.99	87.0	63.16/-	102.8	21.1/-	57.8	227.5/-	86.8	66/-	90.4	62/8	93.5	25.5/6	69.9	85/-	99.5	261/16	81.1
2.05	88.7	—	—	45.40	81.1	8.11	88.3	75.14/-	121.9	23.5/-	63.8	203.15/6	77.8	70/6	96.6	68/9	102.6	24.17/6	68.8	85/-	99.5	247/16	76.2
1.66	71.9	—	—	38.45	68.7	6.72	73.2	54.13/-	88.0	18.1/6	49.6	142.5/-	54.3	67/-	91.8	59/6	88.8	16.17/-	46.6	85/-	99.5	173/16	55.4
1.34	58.0	—	—	31.30	56.9	5.35	58.3	36.5/-	58.4	12.1/-	33.1	110.1/-	42.0	55/-	75.3	47/6	70.9	11.10/6	31.9	92/6	108.2	139/16	41.6
0.94	40.7	—	—	22.70	40.5	4.14	45.1	22.17/-	36.8	8.12/-	23.6	97.2/-	37.1	42/-	57.5	37/-	55.2	9.16/-	27.1	118/-	138.0	127/16	40.1
1.61	69.7	—	—	32.25	57.6	6.63	72.2	45.7/6	73.1	14.-/6	38.5	116.8/-	44.4	60/6	82.9	51/6	76.9	12.8/6	35.7	85/-	99.5	137/16	43.2
1.66	71.9	—	—	33.80	60.4	6.21	67.6	45.1/6	72.6	13.5/6	36.4	117.1/6	44.7	58/6	80.3	50/7	75.5	12.10/-	34.6	85/-	99.5	121/16	38.9
1.47	63.6	—	—	35.00	62.5	4.94	53.8	45.1/6	72.6	13.3/6	36.2	122.1/-	46.6	58/6	80.3	48/10	72.9	12.8/6	34.3	85/-	99.5	137/16	41.8
1.35	58.4	—	—	31.60	56.4	4.20	45.8	42.15/6	68.9	12.10/-	34.3	113.4/-	43.2	58/6	80.3	49/6	73.9	11.12/-	32.1	85/-	99.5	131/16	40.9
1.26	54.5	—	—	30.85	55.1	4.07 ⁵	44.4	39.6/6	63.4	11.10/6	31.6	104.17/-	40.0	58/6	80.3	48/-	71.6	10.13/6	29.5	85/-	99.5	121 ⁵ /16	40.3
1.29	55.8	—	—	33.50	59.8	4.30	46.8	36.6/6	58.5	11.11/6	31.8	106.2/6	40.5	58/6	80.3	47/1	70.3	11.10/-	31.8	85/-	99.5	127/16	40.1
1.32	57.1	—	—	37.75	67.4	4.40	47.9	34.14/-	55.9	12.15/6	35.1	112.5/6	42.9	58/6	80.3	48/9	72.8	12.11/-	34.7	85/-	99.5	131/16	41.2
1.30	56.3	—	—	36.00	64.3	4.98	54.2	32.15/-	52.8	11.19/6	32.9	114.19/6	43.9	58/6	80.3	47/9	71.3	11.14/6	32.4	85/-	99.5	121 ⁵ /16	39.9
1.27	55.0	—	—	32.25	57.6	5.77 ⁵	62.9	30.3/6	48.6	11.4/-	31.1	111.16/-	42.7	55/6	76.0	46/7	69.5	10.19/-	30.3	91/3	106.8	136 ⁵ /16	41.4
1.24	53.7	—	—	26.25	46.9	6.27 ⁵	68.4	28.2/6	45.3	10.9/6	28.8	101.1/-	38.6	46/-	63.0	44/8	66.7	10.7/6	28.7	106/3	124.3	131 ⁵ /16	43.0
1.17	50.6	—	—	24.75	44.2	7.07	77.0	27.19/6	45.1	11.5/-	30.9	102.-/6	39.0	44/6	61.0	43/6	64.9	10.15/6	29.6	110/9	129.5	141/16	45.1
1.18	51.1	—	—	21.40	38.2	5.32 ⁵	58.0	27.6/6	44.2	10.16/-	29.6	98.17/6	37.8	41/6	56.8	43/3	64.6	10.2/6	28.0	122/6	143.3	147/16	44.6
1.16	50.2	—	—	25.75	46.0	4.71	51.3	27.14/6	44.7	10.14/-	29.4	98.18/-	37.8	41/6	56.8	42/-	62.7	10.6/6	28.5	120/3	140.7	137/16	43.2
1.34	58.0	—	—	27.75	49.6	3.79	41.3	26.4/-	42.2	10.5/-	28.1	99.2/6	37.9	41/6	56.8	40/-	59.7	10.-/6	27.6	119/6	139.9	141/16	43.6
0.98	42.4	—	—	23.65	42.2	3.42 ⁵	37.3	24.18/-	40.1	9.9/-	25.9	96.6/-	36.8	44/-	60.3	40/-	59.7	9.11/-	26.4	114/-	133.5	139/16	42.8
0.99	42.9	—	—	19.60	35.0	2.77 ⁵	30.2	23.8/-	37.7	8.16/6	24.2	84.15/6	32.4	45/-	61.6	37/6	56.0	9.21/-	25.2	110/3	129.0	131/16	40.9
0.82	35.5	—	—	19.65	35.1	2.88	31.4	21.6/-	34.3	8.-/6	22.0	89.13/6	34.2	44/-	60.3	37/6	56.0	9.9/-	26.1	112/9	132.0	129/16	39.3
1.11	48.1	—	—	24.25	43.3	3.08	33.5	20.12/6	33.2	7.5/-	19.9	84.9/-	32.3	44/-	60.3	37/6	56.0	8.13/-	23.9	113/6	132.7	129/16	39.3
0.96	41.6	0.45	—	19.55	34.9	3.12 ⁵	34.0	19.2/6	30.8	7.3/6	19.7	90.17/6	34.7	42/6	58.2	37/-	55.2	8.6/6	23.0	116/-	135.7	129/16	38.5
0.76	32.9	0.58	—	17.90	32.0	3.72	40.6	22.4/6	35.8	7.17/6	16.6	101.-/6	38.6	42/-	57.5	36/6	54.5	9.13/6	26.7	118/6	138.6	121 ⁵ /16	39.9
0.84	36.4	0.65	—	19.70	35.2	4.64	50.5	25.8/-	40.9	9.10/6	26.1	109.9/6	41.8	42/-	57.5	35/-	52.2	11.21/-	30.7	118/9	138.8	131/16	40.5
0.82	35.5	0.73	—	25.50	45.5	5.73	62.4	22.5/6	35.9	8.7/-	22.9	105.13/6	40.4	41/-	56.2	34/6	51.5	10.8/6	28.8	121/6	142.1	121/16	38.9
0.81	35.1	0.78	—	26.50	47.3	6.65	72.4	21.19/-	35.4	8.4/6	22.6	104.7/6	39.9	40/-	54.8	34/6	51.5	10.8/-	28.7	125/9	147.2	121 ⁵ /16	38.3
0.73	31.6	0.85	—	22.55	40.3	5.12 ⁵	55.7	19.12/6	31.6	7.9/6	20.5	100.10/6	38.4	39/-	53.4	34/6	51.5	10.7/-	28.6	125/9	147.2	111 ⁵ /16	35.8
0.73	31.6	0.89	—	21.75	38.8	4.27	46.7	19.17/-	32.0	7.8/-	20.3	100.1/6	38.1	40/6	55.5	34/6	51.5	9.19/-	27.5	122/8	143.5	111 ⁵ /16	36.4
0.65	28.1	0.91	—	20.60	36.8	4.35	47.4	20.3/-	32.5	7.7/-	20.2	104.7/6	39.9	43/-	58.9	34/-	50.7	9.15/-	27.0	120/5	140.8	116 ⁵ /16	37.2
0.53	22.9	0.99	—	19.40	34.6	2.80	30.5	20.-/6	32.3	7.10/-	20.6	104.18/3	40.1	43/-	58.9	34/7	51.6	10.71/-	28.6	120/5	140.8	121 ⁵ /16	38.7
0.54	23.4	1.-	—	18.55	33.1	2.07 ⁵	22.6	20.11/6	33.1	7.12/6	20.9	109.17/-	42.0	43/-	58.9	35/6	53.0	10.8/6	28.8	120/1	140.4	121 ⁵ /16	39.9
0.52	22.5	1.-	—	21.80	38.9	2.49	27.1	23.6/6	37.6	8.6/-	22.9	128.17/6	42.0	41/6	56.8	36/6	54.5	10.13/-	29.4	123/6	144.4	131/16	41.2
0.52	22.5	1.-	—	23.50	42.0	2.50	27.2	25.7/-	40.8	9.4/-	25.3	151.10/-	57.9	42/-	57.5	37/-	55.2	11.12/6	32.1	122/3 ¹	143.0	131/16	41.2
0.55	23.8	1.-	—	18.50	33.0	2.60	28.3	25.16/-	41.6	9.2/-	25.0	148.1/6	56.5	41/6	56.8	35/-	52.2	12.1/-	33.3	123/10 ⁴	144.9	127/16	38.7
0.61 ⁹⁾	26.4	1.-	—	19.50 ⁹⁾	34.8	2.85	31.0	24.10/6 ⁹⁾	39.9	8.8/6 ⁹⁾	23.1	146.-/5 ⁹⁾	55.8	41/-	56.2	35/-	52.2	11.8/- ⁹⁾	31.5	124/9 ⁶⁾	145.9	121 ⁵ /16 ⁹⁾	37.7
0.61 ⁹⁾	26.4	1.-	—	19.50 ⁹⁾	34.8	3.35	36.5	24.11/6	39.6	8.5/-	22.6	146.9/-	55.9	41/-	56.2	35/-	52.2	11.7/-	31.4	124/8	145.8	121 ⁵ /16	37.7

6 Sept. 1932 79 K.G. La Plata. 3) Tot Jan. 1928 Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74.5 K.G. Hongaarsche 4/5 K.G. Zuid-Russische. Van 23 Mei—19 Sept. 1932 No. 3 Canada. 5) De jaargemiddelden zijn berekend uit de gemiddelde prijzen van April, Mei en Juni van

AN GROOTHANDELSPRIJZEN.

BOUWMATERIALEN						KOLONIALE PRODUCTEN													
VURENHOUT basis 7 ¹ f.o.b. Zweden/Finland per standaard van 4.672 M ³ .		STEENEN				CACAO G.F. Accra per 50 K.G. c.i.f. Nederland		COPRA Ned.-Ind. f.m.s. per 100 K.G. Amsterdam		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.		RUBBER ¹⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam per 100 K.G.		THEE Afl. N.-I. thee. A'dam gem. pr. Java- en Sumatrathee p. 1/2 K.G.		INDEXCIJFER	
fl.	%	fl.	%	fl.	%	sh.	%	fl.	%	cts.	%	Sh.	%	fl.	%	cts.	%	Grondstoffen	Koloniale producten
159.75	100	15.50	100	19.-	100	42/6	100	35.87 ⁵	100.0	61.375	100.0	2/11.625	100.0	18.75	100.0	84.5	100.0	100.0	100.0
153.50	96.1	15.75	101.6	19.50	102.6	49/-	115.3	34.-	94.8	55.375	90.2	2/-	67.4	17.50	93.3	94.25	111.5	98.0	102.6
160.50	100.5	14.50	93.5	18.50	97.4	68/-	160.0	32.62 ⁵	90.9	46.875	76.4	1/6.375	51.6	19.12 ⁵	102.0	82.75	97.9	87.5	109.1
151.50	94.8	12.-	77.4	18.50	97.4	57/3	134.9	31.87 ⁵	88.9	49.625	80.9	-10.75	30.2	15.85	84.5	75.25	89.1	84.6	97.4
146.00	91.4	14.-	90.3	21.25	111.8	45/10	107.9	27.37 ⁵	76.3	50.75	82.7	-10.25	28.8	13.-	69.3	69.25	82.0	81.9	85.5
141.50	88.6	12.50	80.6	20.75	109.2	34/11	82.2	22.62 ⁵	63.1	32	52.1	-15.875	16.5	9.60	51.2	60.75	71.8	68.0	64.3
110.75	69.3	10.25	66.1	20.25	106.6	22/5	52.8	15.37 ⁵	42.9	25	40.7								

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1933	1932	1931
	tons	tons	tons
Productie ..... (Raming)	1.995.000	2.602.864	3.122.186
Ontvangsten	29.736	33.089	35.897
Totaal sedert 1/1	893.182	1.321.920	1.622.925
Verscheppingen	66.439	64.283	110.970
Voorraad	735.029	1.036.722	1.336.310

De Engelsche markt was lusteloos en de termijnnoteringen voor ruwruiker daalden met ongeveer $1\frac{1}{2}$ d. per cwt., zoodat wij thans op deze markt op ongeveer de laagste basis van dit jaar staan. De omzetten van effectieve suiker bleven beperkt.

De N.I.V.A.S. verkocht op Java ca. 4000 tons Superieur en ca. 9000 tons bruine suiker.

Aan de Amsterdamsche termijnmarkt liepen de noteringen nog $f\frac{1}{8}$ terug. Decemberlevering werd ten slotte tot $f\frac{5}{8}$, Mei levering tot $f\frac{5}{4}$ afgedaan, waartoe echter meer koopers dan verkopers te vinden zijn. De ergste druk van de op deze termijnmarkt te leveren witte Javasuiker schijnt voorloopig voorbij te zijn.

KOFFIE.

De koffiemarkt verkeerde ook in de afgelopen week in kalme en lustelooze stemming. Niet alleen in Europa maar ook in Amerika is de klacht algemeen, dat de afzet buitengewoon slecht is en zich feitelijk bepaalt tot niet meer dan het hoogstnoodige voor behoefte. Intusschen blijven de kost- en vrachtaanbiedingen van Brazilië in den laatsten tijd vrijwel onveranderd, wat trouwens niet al te verwonderlijk is, wanneer in aanmerking genomen wordt, dat van de prijzen, welke door de Braziliaansche exporteurs worden gemaakt, zóóveel voor uitvoerrechten, vracht, enz. moet worden afgetrokken, dat voor de koffie zelf thans ten slotte slechts een prijs wordt gemaakt, ver onder de laagste waarde, welke ooit is genoteerd.

Uit de gisteren bekend geworden weekstatistiek van Brazilië is gebleken, dat in de vorige week van Santos naar Europa verscheept zijn 65.000 balen tegen 72.000 balen in de week daarvóór en naar de Vereenigde Staten 62.000 balen tegen 148.000 balen. Verscheept werden van Rio naar Europa 55.000 balen tegen 60.000 balen en naar de Vereenigde Staten 12.000 balen tegen 48.000 balen. Als verkocht door Santos worden opgegeven naar Europa 77.000 balen tegen 50.000 balen en naar de Vereenigde Staten 77.000 balen tegen 115.000 balen.

Als vernietigd in de vorige week worden slechts opgegeven 21.000 balen te Santos. De geheele hoeveelheid, welke vanaf het begin der vernietiging in den aanvang van 1931 tot 31 Juli 1933 vernietigd is, bedraagt volgens officieele opgave van den Nationalen Koffie-Raad:

6.503.000 balen te Santos
1.503.000 „ „ Rio de Janeiro
632.000 „ „ Victoria
10.583.000 „ in Sao Paulo
467.000 „ op verschillende andere plaatsen
tezamen 19.688.000 balen.

In de tweede helft van de maand Juli zijn vernietigd:

115.000 balen te Santos
696.000 „ in Sao Paulo
1.000 „ op verschillende andere plaatsen
tezamen 812.000 balen.

De kost- en vrachtaanbiedingen van Santos zijn op het oogenblik, onder aftrek van het op circa 15 dollarcenten geschatte voordeel van de bijlevering van de bekende bonus van 10 %, voor gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verschepping nu ongeveer \$ 10.10 à 10.30 per cwt. en voor dito Prime ongeveer \$ 10.30 à 10.55. Voor Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verschepping, komen de offertes, op dezelfde wijze berekend, uit op ongeveer \$ 8.50 à 8.60. Bij den dollarkoers van heden staan deze aanbiedingen gelijk met onderstaande prijzen in gouddollars:

Santos Superior	— \$ 7.50 à 7.65
„ Prime	— „ 7.65 à 7.85
Rio 7	— „ 6.30 à 6.40

wat voor Santos, in vergelijking met een week geleden, onveranderd à 15 dollarcenten hooger is en voor Rio onveranderd à 5 dollarcenten hooger.

De prijzen in de eerste hand in Nederlandsch-Indië zijn voor de goedkoopste ongewassen Sumatra Robusta-soor-

ten grootendeels onveranderd en voor Mandheling Robusta $\frac{1}{4}$ ct. hooger. Een in de laatste dagen in Indië opgekomen vrij beduidende locovraag naar deze soorten is oorzaak, dat de markt er van betrekkelijk vast is. Gewassen Robusta echter is ongeveer $\frac{1}{4}$ à 1 ct. lager, wat het gevolg is van belangrijk aanbod. De noteringen zijn thans aan te nemen op:

Palembang Robusta, Augustus/September verschepping, $12\frac{1}{2}$ ct.; Benkoelen Robusta, Augustus/September verschepping, $12\frac{1}{2}$ ct.; Mandheling Robusta, Augustus/September verschepping, $13\frac{3}{4}$ ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, Augustus/September verschepping, $16\frac{7}{8}$ à 17 ct., alles per $\frac{1}{2}$ K.G. cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

Aan de Rotterdamsche termijnmarkt liepen de noteringen nog iets terug. Augustus noteert thans 13, September $12\frac{1}{2}$, December $12\frac{1}{4}$, Maart 13 en Mei 13 ct.

De officieele loco-noteringen bleven alhier gehandhaafd voor Superior Santos op 21 ct. en voor Robusta op $21\frac{1}{2}$ ct., alles per $\frac{1}{2}$ K.G.

De slot-noteringen te New-York waren:

	Gemengd contract (basis Rio No. 7)				Santos contract (basis Santos No. 4)			
	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
14 Augustus	\$ 5.57	5.80	5.90	5.99	7.84	8.06	8.12	8.19
7 Augustus	„ 5.75	5.98	6.09	6.15	7.95	8.16	8.25	8.32
1 Augustus	„ 5.66	5.78	5.90	5.98	7.73	7.91	8.02	8.07
24 Juli	„ 5.80	6.06	6.26	6.32	7.96	8.24	8.38	8.43

Rotterdam, 15 Augustus 1933.

ONTVANGEN BOEKEN.

De radio-omroep als advertentiemedium Nr. 1 door Ger. H. Knap. (Amsterdam 1932 — Internationale Radio Dienst N.V.).

Gedenkboek, samengesteld ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het verbond van vereenigingen van sigarenfabrikanten in Nederland. (Amsterdam 1932 — N.V. Drukkerij Jacob van Campen).

Crisis en regeeringsbeleid door Prof. Dr. J. A. Veraart. (Den Haag z.j. — Uitgeverij „Pax”, Den Haag).

Laagste en hoogste koersen 1923—1932, 25e jrg., uitgegeven door Arnold Gilissen's Bank N.V., Amsterdam/Rotterdam.

Inlichtingen en onderzoekingen van de afdeling handelsmuseum in 1932. Uitgave van de Koninklijke Vereeniging Koloniaal Instituut Amsterdam, Mededeeling No. XXXIII, Afdeling Handelsmuseum No. 13. (Amsterdam 1933; De Bussy).

Handelswetenschappen Deel I door K. Pijper, Leeraar aan de 1e Openbare Handelsschool te Amsterdam. (Groningen, Den Haag, Batavia 1933; J. B. Wolters. Prijs ing. f 1,80, geb. f 2,10).

Strafbare benadeeling door Mr. G. van Geest. Brochure No. 10 van het weekblad „Handelsbelangen”.

Korte toelichting tot een reeks strafbare feiten ten dienste van handel en nijverheid.

Export naar Zuid-Amerika, Midden-Amerika, West-Indië. N.V. Hollandsche Bank voor West-Indië.

De nood der menschheid en de weg tot leniging door J. E. H. Libourel. (Hilversum z.j.; N.V. Drukkerij en Uitgeverszaak „De Mercur”. Prijs f 0.75).

S.O.S. open letter to all the rulers, all the industrial leaders, and to all the people of the world door J. E. H. Libourel. (Leiden z.j.; A. W. Sijthoff's Publishing Company. Prijs f 0.50).